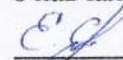

КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
«БЛОЦЕРКІВСЬКИЙ МЕДИЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора
з навчальної роботи

 Олена СЕРГІЄНКО
31.08.2023

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ВНУТРІШНЯ МЕДИЦИНА»

**ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНИЙ
СТУПІНЬ:**

Фаховий молодший бакалавр

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ:

22 Охорона здоров'я

(шифр і назва галузі знань)

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ:

223 Медсестринство

(код і назва спеціальності)

**ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА
ПРОГРАМА:**

Акушерська справа

Робоча програма з навчальної дисципліни «Внутрішня медицина» складена для здобувачів фахової передвищої освіти спеціальності 223 «Медсестринство»,
освітньо-професійна програма «Акушерська справа»

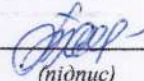
30 . 08 . 2023

Розробник:

КИЯН Володимир

Робоча програма розглянута на засіданні циклової комісії
сестринської справи та терапевтичних дисциплін

Протокол від 31 . 08 2023 № 1

Голова циклової комісії Тетяна ЖУКАУСКАС
(підпис)

Схвалено методичною радою

КЗ КОР «БЦ МЕДИЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ»

Протокол від 31 . 08 2023 № 1

Голова методичної ради Максим СЕРБІН
(підпис)

Пролонговано:

на 20__/202__ _____ . Протокол від ____ . ____ . 202__ № ____
(підпис) (Ім'я ПРИЗВИЩЕ)

на 20__/202__ _____ . Протокол від ____ . ____ . 202__ № ____
(підпис) (Ім'я ПРИЗВИЩЕ)

на 20__/202__ _____ . Протокол від ____ . ____ . 202__ № ____
(підпис) (Ім'я ПРИЗВИЩЕ)

Робоча програма складається з наступних структурних підрозділів:

1. Опис навчальної дисципліни
2. Пояснювальна записка (мета та завдання навчальної дисципліни).
3. Очікувані результати навчання.
4. Структура навчальної дисципліни.
5. Тематичні плани з навчальної дисципліни:
  - 5.1. Тематичний план з навчальної дисципліни.
  - 5.2. Тематичний план лекційних занять.
  - 5.3. Тематичний план практичних занять.
  - 5.4. Тематичний план самостійної роботи.
  - 5.5. Тематичний план консультативних занять.
  - 5.6. Перелік практичних навичок.
6. Зміст навчальної програми.
7. Перелік питань до складання екзамену.
8. Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів фахової передвищої освіти.
9. Список рекомендованої літератури: основна, допоміжна.
10. Інформаційні ресурси (Internet).
11. Методичне забезпечення.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Внутрішня медицина»

Найменування показників	Освітньо-професійний ступінь. Галузь знань. Спеціальність.	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 9	Освітньо-професійний ступінь Фаховий молодший бакалавр	Обов'язкова	
	Галузь знань 22 Охорона здоров'я (шифр і назва)		
	Спеціальність 223 Медсестринство (шифр і назва)		
Модулів –	Освітньо-професійна програма «Акушерська справа»	Рік підготовки:	
Змістових модулів –		2-й	-й
		3-й	-й
		-й	-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва) _____ _____ _____ _____		Лекції:	
		20 год.	год.
		20 год.	год.
		Практичні:	
		40 год.	год.
		72 год.	год.
		год.	год.
Загальна кількість годин - 270		Семінарські:	
		год.	год.
Тижневих годин: аудиторних – самостійної роботи – студента –		Лабораторні:	
		год.	год.
		год.	год.
		Самостійна робота:	
		2 год.	год.
		88 год.	год.
		Індивідуальні завдання:	
	год.		
	Вид контролю:		
	Екзамен		

2. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму з дисципліни “Внутрішня медицина” за ОПП «Акушерська справа» складено для КЗ КОР «БЦ медичний фаховий коледж» відповідно до наказу № 1202 від 09.11.2021 «Про затвердження стандарту фахової перед вищої освіти зі спеціальності 223 Медсестринство галузі знань 22 Охорона здоров'я освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр».

Внутрішня медицина є однією з головних клінічних дисциплін, необхідних для якісної підготовки акушерки, майбутня практична діяльність якої потребує знань найпоширеніших внутрішніх хвороб. Знання з внутрішньої медицини повинні стати для акушерки базою кваліфікованого обстеження пацієнток, виявлення симптомів і синдромів захворювань, оцінювання стану пацієнток, встановлення попереднього діагнозу, вирішення питань надання невідкладної медичної допомоги та подальшої тактики. Знання внутрішньої медицини має найбільше значення для акушерки ФАПу.

Вивчення внутрішньої медицини стає ще актуальнішим у зв'язку зі зростанням частоти хронічних захворювань органів і систем організму, в тому числі серед жіночого населення країни, а також із тенденцією народження першої дитини у більш зрілому віці.

Засвоєння програми з внутрішньої медицини дає акушерці підставу орієнтуватися серед найпоширеніших захворювань, ґрунтуватися на знаннях їх суті та механізму розвитку, особливостях перебігу захворювань у вагітних, враховувати, що вагітність може сприяти загостренню хронічних процесів і спричинити розвиток деяких хвороб.

Зміст програми дає всі підстави для формування необхідного фахового рівня майбутніх акушерок.

Програма передбачає вивчення таких розділів:

- техніка безпеки на робочому місці;
- історія розвитку терапії;
- поняття про хворобу;
- методика обстеження хворих;
- хвороби органів дихання;
- хвороби органів кровообігу;
- захворювання органів травлення;
- хвороби нирок і сечових шляхів;
- хвороби органів кровотворення;
- захворювання ендокринної системи;
- алергійні захворювання;
- професійні захворювання та отруєння.

Крім того, під час підготовки фахівця необхідно звернути увагу на такі важливі моменти:

- оволодіння здобувачами фахової передвищої освіти методикою обстеження хворих;
- удосконалення навичок і вмінь зі спостереження та догляду за хворими;
- удосконалення навичок роботи з медичною технікою, підготовки хворих до додаткових обстежень;
- діагностування гострих станів;
- надання долікарської медичної допомоги при гострих станах;
- дотримання принципів медичної етики та деонтології;
- виховання у здобувачів фахової передвищої освіти відповідальності за свої вчинки.

Заняття повинні відповідати програмі і включати міждисциплінарну інтеграцію з базовими дисциплінами: анатомією та фізіологією людини, фармакологією, загальним доглядом за хворими та іншими клінічними дисциплінами.

Враховуючи значний обсяг навчального матеріалу, частину тем винесено на самостійне вивчення.

Під час занять необхідно використовувати чинні накази та інструкції МОЗ України, які регламентують роботу лікувально-профілактичних закладів.

У навчальній програмі на вивчення дисципліни “Внутрішня медицина” відведено 270 год, з них 40 — лекції, 140 — навчальна практика під керівництвом викладача, 90 год — самостійна робота студентів.

Згідно з орієнтовним навчальним планом ОПП, вивчення предмета закінчується перевідним іспитом наприкінці VI семестру та державним комплексним іспитом.

Після вивчення дисципліни здобувачі фахової передвищої освіти повинні знати:

- визначення, чинники, механізм розвитку захворювань;
- основні симптоми і синдроми захворювань;
- діагностичні підходи в клініці внутрішніх хвороб;
- особливості перебігу захворювань у вагітних;
- симптоми невідкладних станів та надання долікарської допомоги при них;
- методи спостереження та догляду за пацієнтками;
- принципи медичної етики та деонтології;
- профілактику захворювань, на які найчастіше хворіють вагітні;
- чинники ризику та методи пропаганди здорового способу життя;
- методи диспансерного спостереження за вагітними із захворюваннями внутрішніх органів.

Здобувачі фахової передвищої освіти повинні вміти:

- вести затверджену медичну документацію;
- дотримуватися санітарно-протиепідемічного режиму;
- дотримуватися правил техніки безпеки під час роботи з медичним інструментарієм, кров'ю та біологічними рідинами організму;
- дотримуватися правил асептики та антисептики;
- пропагувати основи здорового способу життя;
- збирати скарги та анамнез;
- здійснювати та оцінювати дані загального огляду пацієнтки;
- проводити аускультацию серця та органів дихання;
- визначати показники пульсу, фіксувати його частоту в температурному листку;
- вимірювати артеріальний тиск, фіксувати його в температурному листку;
- вимірювати температуру тіла, фіксувати її графічно;
- визначити наявність набряків;
- проводити пальпацію живота;
- готувати пацієнтку до дослідження та лікувальних процедур;
- володіти маніпуляційною технікою;
- розводити антибіотики;
- виконувати катетеризацію сечового міхура;
- ставити очисну клізму;
- подавати зволожений кисень;
- застосовувати міхур з льодом;
- застосовувати грілку;
- накладати компрес;
- надавати першу медичну допомогу в разі анафілактичного шоку.

Здобувачі фахової передвищої освіти мають бути поінформовані про:

- чинні нормативні акти та накази Міністерства охорони здоров'я України;
- основні принципи організації терапевтичної допомоги на сучасному етапі;
- досягнення медицини, що втілюються в практику охорони здоров'я в Україні;
- нові лікарські засоби й методи їх застосування;
- нові методи діагностики в клініці внутрішніх хвороб.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до наказу № 1202 від 09.11.2021 «Про затвердження стандарту фахової перед вищої освіти зі спеціальності 223 Медсестринство галузі знань 22 Охорона здоров'я освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр», в результаті вивчення курсу «Внутрішня медицина (за професійним спрямуванням)» здобувач фахової передвищої освіти повинен володіти такими предметними компетентностями:

Перелік компетентностей випускника

Інтегральна компетентність:	Здатність вирішувати типові спеціалізовані завдання в медичній галузі або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів відповідної науки та може характеризуватися певною невизначеністю умов; відповідальність за результати своєї діяльності; здійснення контролю інших осіб у визначених ситуаціях.
Загальні компетентності:	ЗК 1 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК 2 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК 3 Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем. ЗК 4 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 5 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК 6 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК 7 Здатність спілкуватися іноземною мовою. ЗК 8 Здатність до міжособистісної взаємодії.
Спеціальні компетентності:	СК 1 Здатність до застосування професійних стандартів та нормативно-правових актів у повсякденній медичній практиці. СК 2 Здатність до вміння задовольняти потреби пацієнта протягом різних періодів життя (включаючи процес умирання), шляхом обстеження, діагностики, планування та виконання медичних втручань, оцінювання результату та корекції індивідуальних планів догляду та супроводу пацієнта. СК 3 Здатність до самоменеджменту у професійній медичній діяльності. СК 4 Здатність до співпраці з пацієнтом, його оточенням, з іншими медичними й соціальними працівниками на засадах сімейно-орієнтованого підходу, враховуючи особливості здоров'я чи перенесені хвороби та фізичні, соціальні, культурні, психологічні, духовні чинники і фактори довкілля, здійснювати санітарно-просвітницьку роботу. СК 5 Здатність до динамічної адаптації та саморегуляції у важких життєвих і професійних ситуаціях з урахуванням механізму управління власними емоційною, мотиваційно-вольовою, когнітивною сферами.

	СК 6 Здатність до роботи в мультидисциплінарній команді при здійсненні професійної діяльності, для ефективного надання допомоги пацієнту протягом життя, з урахуванням усіх його проблем зі здоров'ям. СК 7 Здатність до вміння обирати обґрунтовані рішення в стандартних клінічних ситуаціях, спираючись на здобуті компетентності та нести відповідальність відповідно до законодавства. СК 8 Здатність до використання інформаційного простору та сучасних цифрових технологій в професійній медичній діяльності. СК 9 Здатність до використання сукупностей професійних навичок (умінь) при підготовці та проведенні діагностичних досліджень та застосовуванні дезінфікуючих і лікарських засобів у професійній діяльності. СК 10 Здатність до забезпечення безпеки пацієнта, дотримання принципів інфекційної та особистої безпеки, збереження здоров'я у процесі здійснення догляду, виконання маніпуляцій, процедур, при переміщенні та транспортуванні пацієнта, наданні екстреної медичної допомоги. СК 11 Здатність до застосування сукупностей втручань та дій для забезпечення пацієнту гідного ставлення, конфіденційності, захисту його прав, фізичних, психологічних та духовних потреб на засадах транскультурального медсестринства, толерантної та неосудної поведінки. СК 12 Здатність до безперервного професійного розвитку фахівців у сфері охорони здоров'я (освіта впродовж життя). СК 13 Здатність до використання професійно профільованих знань, умінь та навичок для здійснення санітарно-гігієнічних і лабораторних досліджень, протиепідемічних та дезінфекційних заходів. СК 14 Здатність до дотримання принципів медичної етики та деонтології. СК 15 Здатність до здійснення профілактичних втручань, спрямованих на зменшення інфекційних захворювань серед дорослого та дитячого населення, зокрема вакцинацію згідно з календарем профілактичних щеплень та екстрену імунізацію, включаючи її популяризацію.
Додаткові спеціальні компетентності освітньо-професійної програми «Акушерська справа»	ДСК 1 Здатність до застосовування сукупностей принципів надання невідкладної та екстреної медичної допомоги в цивільних умовах постраждалим, забезпечити власну безпеку, виявити фактори, що впливають на стан здоров'я пацієнтів. ДСК 2 Здатність до застосовування сукупностей практичних умінь та навичок, медичних засобів, втручань і дій у процесі здійснення клінічного обстеження пацієнтів, оцінювання його результатів, діагностування типових випадків найбільш поширених захворювань та станів у пацієнтів різного віку з проведенням медичного сортування. ДСК 3 Здатність до застосовування сукупностей практичних умінь та навичок, медичних засобів, втручань і дій для надання невідкладної та екстреної медичної допомоги при травмах чи захворюваннях органів і систем у пацієнтів різного віку в умовах мирного та воєнного часу.

	ДСК 4 Здатність до застосовування практичних умінь та навичок у процесі призначення лікування та розрахунку дози лікарських засобів, які вводяться пацієнтам різного віку у типових випадках найбільш поширених захворювань. ДСК 5 Здатність до застосовування практичних умінь та навичок при виконанні серцево-легеневої реанімації, у тому числі із застосуванням дефібрилятора та дихального обладнання.

Нормативний зміст підготовки здобувачів фахової передвищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання

РН 1. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами для комунікації, ведення медичної та іншої ділової документації.

РН 2. Застосовувати сучасні цифрові та комунікативні технології для пошуку інформації та документування результатів професійної діяльності.

РН 3. Застосовувати основні положення законодавства в охороні здоров'я.

РН 4. Вести медичну документацію за формами, встановленими нормативно-правовими документами.

РН 5. Дотримуватися правил охорони праці та безпеки життєдіяльності.

РН 6. Обирати тактику спілкування з пацієнтами та членами їхніх родин, колегами, дотримуючись принципів професійної етики, толерантної та неосудної поведінки при здійсненні професійної діяльності, з урахуванням соціальних, культурних, гендерних та релігійних відмінностей.

РН 7. Застосовувати паліативну компетентність при роботі з пацієнтами, їх оточенням, медичними та соціальними працівниками під час здійснення професійної діяльності.

РН 8. Вживати заходи спрямовані на створення безпечного лікарняного середовища та дотримання лікувально-охоронного режиму, в інтересах збереження власного здоров'я та зміцнення здоров'я пацієнта.

РН 9. Розпізнавати й інтерпретувати ознаки здоров'я і його змін, хвороби чи інвалідності (оцінка/діагноз), обмежень можливості повноцінної життєдіяльності та визначати проблеми пацієнтів при різних захворюваннях і станах.

РН 10. Вміти проводити підготовку пацієнта до лабораторних, інструментальних та інших досліджень, здійснювати забір біологічного матеріалу та проб, скеровувати до лабораторії.

РН 11. Застосовувати лікарські препарати та медикаменти при здійсненні професійної діяльності.

РН 12. Виконувати медичні маніпуляції та процедури відповідно до фахових протоколів, алгоритмів, включаючи надання послуг з первинної медичної допомоги в складі команди первинної медичної допомоги.

РН 13. Надавати екстрену та невідкладну долікарську медичну допомогу.

РН 14. Здійснювати заходи щодо збереження репродуктивного здоров'я населення з метою покращення демографічної ситуації.

РН 15. Надавати консультативну допомогу та здійснювати навчання населення щодо здорового способу життя, наслідків нездорового способу життя, важливості збільшення фізичної активності та здорового харчування, вакцинації; забезпечувати реабілітацію реконвалесцентів та диспансеризацію пацієнтів.

РН 16. Вживати заходи, спрямовані на специфічну та неспецифічну профілактику захворювань.

РН 17. Вживати протиепідемічні заходи в осередку інфекційних та особливо небезпечних захворювань при здійсненні професійної діяльності.

РН 18. Дотримуватися правил ефективної взаємодії в команді для надання якісної медичної допомоги різним категоріям населення.

РН 19. Здійснювати взаємозалежні професійні функції з метою забезпечення якісної медичної допомоги населенню.

Додаткові результати навчання освітньо-професійної програми

Акушерська справа

ДРН 1. Надавати невідкладну та екстрену медичну допомогу в разі критичних та термінальних станів, керуючись чинними протоколами, із застосуванням медичного інструментарію та знань з групової належності затверджених лікарських засобів, особливостей їхньої фармакокінетики та фармакодинаміки (способи введення, дозування, показання, протипоказання, взаємодії між собою, побічні ефекти, передозування та способи усунення їх, в т.ч. наркотичних засобів).

ДРН 2. Здійснювати первинне обстеження пацієнтів, оцінювати міру виявлених порушень у типових випадках найбільш поширених захворювань, визначати критичні порушення дихальної та серцево-судинної систем (статичні зображення та динамічні ритми на моніторі) та виконувати алгоритм подальших лікувальних дій пацієнтів різного віку в клінічних ситуаціях.

ДРН 3. Надавати першу медичну та долікарську допомогу в осередках надзвичайних ситуацій у мирний і воєнний час, працювати у складі бригад і загонів невідкладної та екстреної медичної допомоги в осередках масового ураження, оцінювати місця події, забезпечувати безпеку персоналу та пацієнта, застосувати табельні засоби індивідуального захисту.

ДРН 4. Організовувати лікувально-евакуаційне забезпечення бойових дій особового складу військового підрозділу та медичне сортування в умовах бойових дій.

ДРН 5. Організовувати лікувально-евакуаційні заходи в осередках масового ураження, надавати невідкладну та екстрену медичну допомогу постраждалим унаслідок аварії на радіаційно небезпечних об'єктах, у зонах стихійного лиха та осередках інфекційного спалаху.

Оволодівши зазначеними вище компетентностями, здобувач фахової передвищої освіти повинен знати:

- визначення, чинники, механізм розвитку захворювань;
- основні симптоми і синдроми захворювань;
- діагностичні підходи в клініці внутрішніх хвороб;
- особливості перебігу захворювань у вагітних;
- симптоми невідкладних станів та надання долікарської допомоги при них;
- методи спостереження та догляду за пацієнтками;
- принципи медичної етики та деонтології;
- профілактику захворювань, на які найчастіше хворіють вагітні;
- чинники ризику та методи пропаганди здорового способу життя;
- методи диспансерного спостереження за вагітними із захворюваннями внутрішніх органів.

повинен уміти:

- вести затверджену медичну документацію;
- дотримуватися санітарно-протиепідемічного режиму;
- дотримуватися правил техніки безпеки під час роботи з медичним інструментарієм, кров'ю та біологічними рідинами організму;
- дотримуватися правил асептики та антисептики;
- пропагувати основи здорового способу життя;
- збирати скарги та анамнез;
- здійснювати та оцінювати дані загального огляду пацієнтки;
- проводити аускультацию серця та органів дихання;
- визначати показники пульсу, фіксувати його частоту в температурному листку;
- вимірювати артеріальний тиск, фіксувати його в температурному листку;
- вимірювати температуру тіла, фіксувати її графічно;
- визначити наявність набряків;
- проводити пальпацію живота;
- готувати пацієнток до дослідження та лікувальних процедур;
- володіти маніпуляційною технікою;

- розводити антибіотики;
- виконувати катетеризацію сечового міхура;
- ставити очисну клізму;
- подавати зволожений кисень;
- застосовувати міхур з льодом;
- застосовувати грілку;
- накладати компрес;
- надавати першу медичну допомогу в разі анафілактичного шоку.

4 .СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ВНУТРІШНЯ МЕДИЦИНА»

Семестри	Всього годин	Розподіл навчального часу за видами занять					Семестрова атестація (залік, екзамен)	По завершенню вивчення навчальної дисципліни (вид практики) виробнича, переддиплом. К-сть годин	
		Лекції	Практичні заняття	Семинарські заняття	Лабораторні заняття	СРС		Вид практики	К-сть год.
I	-	-	-	-	-	-	-	-	-
II	-	-	-	-	-	-	-	-	-
III	-	-	-	-	-	-	-	-	-
IV	90	20	68	-	-	2	-	-	-
V	90	12	40	-	-	38	-	-	-
VI	90	8	32	-	-	50	семестровий екзамен	-	-
Усього	270	40	140	-	-	90	-	-	-

5.1.1. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
з навчальної дисципліни
“Внутрішня медицина”
освітньо-професійна програма “Акушерська справа”
на IV семестр

№ з/п	Тема	Кількість годин			
		Загальний обсяг	Лекції	Навчальна практика під керівництвом викладача	Самостійна робота
<i>I. ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА</i>					
1	Вступ. Хвороба, її етіологія, патогенез, симптоми, синдроми, перебіг, діагноз, прогноз, лікування. Історія розвитку внутрішньої медицини в Україні. Охорона праці у внутрішній медицині.	-	-	-	
2	Суб'єктивні методи обстеження пацієнтів.	6	2	4	
3	Об'єктивні методи обстеження пацієнтів. Додаткові методи обстеження пацієнтів.	10	2	8	
<i>II. СПЕЦІАЛЬНА ЧАСТИНА</i>					
ЗАХВОРЮВАННЯ ОРГАНІВ ДИХАННЯ		1			1
4	Основні симптоми захворювання органів дихання. Гострі і хронічні бронхіти. Бронхіальна астма. Емфізема легень. Пневмосклероз	10	2	8	
5	Гостра пневмонія. Плеврити. Абсцес легень. Бронхоектатична хвороба	10	2	8	
6	Туберкульоз легень. Легеневе серце. Рак легенів	10	2	8	
ЗАХВОРЮВАННЯ ОРГАНІВ КРОВООБИГУ		1			1
7	Основні симптоми захворювання органів кровообігу. Ревматична хвороба. Ендокардити бактеріальні. Міокардити. Перикардит. Міокардіопатії. Набуті варди серця	14	2	12	
8	Гіпертонічна хвороба. Атеросклероз.	6	2	4	
9	ІХС. Стенокардія. НІЦД. Інфаркт міокарду.	10	2	8	
10	Аритмії. Кардіосклероз.	6	2	4	
11	Гостра серцево-судинна недостатність. ХНК.	6	2	4	
Усього:		90	20	68	2

5.1.2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ
з навчальної дисципліни
“Внутрішня медицина”
освітньо-професійна програма “Акушерська справа”
на IV семестр

№ п/п	Тема	Кількість годин
1	Суб’єктивні методи обстеження пацієнтів.	2
2	Об’єктивні методи обстеження пацієнтів. Додаткові методи обстеження пацієнтів.	2
3	Основні симптоми захворювання органів дихання. Хронічні бронхіти. Бронхіальна астма.	2
4	Гостра пневмонія. Плеврити.	2
5	Туберкульоз легень.	2
6	Основні симптоми захворювання органів кровообігу. Ревматична хвороба.	2
7	Ендокардити бактеріальні. Набуті варди серця.	2
8	Гіпертонічна хвороба.	2
9	ІХС. Стенокардія. Інфаркт міокарду.	2
10	Аритмії. Гостра і хронічна серцева недостатність.	2
Усього:		20

**5.1.3. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
з навчальної дисципліни
“Внутрішня медицина”
освітньо-професійна програма “Акушерська справа”
на IV семестр**

№ п/п	Тема заняття	Практ. навички	К-сть годин	Місце проведення
1	Суб'єктивні методи обстеження пацієнтів	1, 13, 14	4	МЛ №1 учбова к-та
2	Об'єктивні методи обстеження пацієнтів	2, 3, 4, 5, 14	4	МЛ №1 учбова к-та
3	Додаткові методи обстеження пацієнтів	6, 15, 28	4	МЛ №1 учбова к-та
4	Основні симптоми захворювання органів дихання. Гострі та хронічні бронхіти.	7, 8, 14	4	МЛ № 1 пульмонологічне відділення
5	Бронхіальна астма. Емфізема легень. Пневмосклероз.	14, 22.2	4	МЛ № 1 пульмонологічне відділення
6	Гостра пневмонія. Абсцес легень	13, 14, 21	4	МЛ № 1 пульмонологічне відділення
7	Плеврити. Бронхоектатична хвороба	14, 17	4	МЛ № 1 пульмонологічне відділення
8	Туберкульоз легень.	12, 14, 22.1	4	МЛ № 1 пульмонологічне відділення
9	Легеневе серце. Рак легень	6, 14, 25	4	МЛ № 1 пульмонологічне відділення
10	Основні симптоми захворювання серцево-судинної системи. Ревматична хвороба	14, 20	4	МЛ № 1 кардіологічне відділення
11	Ендокардити бактеріальні. Міокардити. Перикардити.	14, 24	4	МЛ № 1 кардіологічне відділення
12	Набуті вади серця. Міокардіопатії.	14, 26	4	МЛ № 1 кардіологічне відділення
13	Гіпертонічна хвороба. Уявлення про симптоматичну артеріальну гіпертензію. Атеросклероз	14, 22.3	4	МЛ № 1 кардіологічне відділення
14	ІХС. Стенокардія. Нейроциркуляторна дистонія	14, 22.4	4	МЛ №1 інфарктне відділення
15	Інфаркт міокарда	28, 29, 22.5	4	МЛ №1 інфарктне відділення

16	Аритмії. Кардіосклероз.	9, 14, 22.6	4	МЛ №1 інфарктне відділення
17	Гостра серцево-судинна недостатність. ХНК.	16, 19, 30, 31	4	МЛ №1 інфарктне відділення
		Усього:	68	

**5.1.4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
САМОСТІЙНОЇ ПОЗААУДИТОРНОЇ РОБОТИ
ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ
з навчальної дисципліни
“Внутрішня медицина”
освітньо-професійна програма “Акушерська справа”
на IV семестр**

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Вступ. Захворювання органів дихання:	1
	– Основні завдання терапевтичної служби в Україні. Уявлення про хворобу, етіологію, патогенез, симптоми, синдроми, перебіг, діагноз, прогноз, лікування. Історія розвитку терапії в Україні. Охорона праці у внутрішній медицині.	
	– Гострі бронхіти.	
	– Емфізема легень. Пневмосклероз.	
	– Абсцес легень.	
	– Бронхоектатична хвороба.	
	– Легеневе серце. Рак легень.	
2	Захворювання органів кровообігу:	1
	– Міокардити. Міокардіопатії. Перикардити.	
	– Атеросклероз.	
	– Нейроциркуляторна дистонія.	
	– Кардіосклероз атеросклеротичний і післяінфарктний.	
	– Гостра судинна недостатність: непритомність, колапс, шок.	
	Усього:	2

**5.1.5. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
КОНСУЛЬТАТИВНИХ ЗАНЯТЬ
з навчальної дисципліни
“Внутрішня медицина”
освітньо-професійна програма “Акушерська справа”
на IV семестр**

№ з/п	Тема	Кількість год.
1	Лабораторні методи дослідження, їх суть та діагностичне значення	1
2	Інструментальні методи дослідження, їх суть та діагностичне значення	1
	Усього:	2

5.1.6. ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК
з навчальної дисципліни
“Внутрішня медицина”
освітньо-професійна програма “Акушерська справа”
на IV семестр

№ п/п	Назва навички	Обов. к-ть
1	Суб'єктивне обстеження пацієнта : - паспортні дані - скарги - анамнез захворювання - анамнез життя та аналіз отриманих даних	1
2	Огляд пацієнта: загальний, місцевий та аналіз отриманих даних.	1
3	Методика проведення пальпації. Пальпація легень, серця, та аналіз отриманих даних.	1
4	Методика проведення перкусії. Перкусія легень, серця, та аналіз отриманих даних.	1
5	Методика проведення аускультатії. Аускультатія легень, серця, та аналіз отриманих даних.	1
6	Збирання мокротиння для дослідження (загальний аналіз, на чутливість мікрофлори до антибіотиків, на мікобактерій туберкульозу, атипіві клітини)	1
7	Оцінка показників загального аналізу харкотиння	1
8	Підготовка пацієнтів до бронхоскопії, дослідження зовнішнього дихання.	1
9	Оцінка показників загального аналізу крові.	1
10	Оцінка показників загального аналізу сечі.	1
11	Спостереження за диханням, підрахунок дихальних рухів.	1
12	Проба Манту, її оцінка.	1
13	Проведення проби на чутливість до антибіотиків, розведення та введення антибіотиків, особливості введення біциліну.	1
14	Виконання ін'єкцій : - підшкірних - внутрішньом'язових - внутрішньовенних струйних	3 10 3
15	Термометрія. Правила проведення термометрії. Дезинфекція та зберігання термометрів. Цифровий та графічний запис температури в температурний лист.	1
16	Правила вимірювання артеріального тиску та реєстрація даних в температурний листок.	1
17	Плевральна пункція. Підготовка інструментарію та участь в маніпуляції.	1
18	Методи оксигенотерапії. Продемонструвати техніку подавання кисню пацієнту.	1
19	Продемонструвати взяття крові з вени для біохімічного дослідження.	1
20	Підготувати систему для внутрішньовенного краплинного введення. Продемонструвати техніку внутрішньовенних краплинних вливань.	1
21	Правила виписування, зберігання сильнодіючих і засобів.	1

22	Діагностика, визначення тактики та невідкладна допомога при: 1. легеневої кровотечі 2. нападі бронхіальної астми 3. гіпертонічному кризі 4. нападі стенокардії 5. інфаркті міокарду 6. аритміях 7. гострій серцево-судинній недостатності	1 1 1 1 1 1 1
23	Заповнення паспортної частини амбулаторної карти хворого; стаціонарного хворого.	1
24	Складання порційних вимог.	1
25	Заповнення документації диспансерних хворих.	1
26	Визначення стану тяжкості пацієнта	1
27	Визначення пульсу, вимірювання артеріального тиску та аналіз результатів	1
28	Запис електрокардіограми, визначення частоти серцевих скорочень, ритму, патологічних змін (інфаркту міокарда)	1
29	Застосування наркотичних засобів і правила ведення документації	1
30	Догляд за пацієнтами з хронічною серцевою недостатністю (визначення водного балансу, добового діурезу, створення зручного положення в ліжку, догляд за шкірою та профілактика пролежнів, контроль за дієтичним харчуванням)	1
31	Дієтотерапія при захворюваннях органів кровообігу (складання однодобового меню)	1

5.2.1. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
з навчальної дисципліни
“Внутрішня медицина”
освітньо-професійна програма “Акушерська справа”
на V семестр

№ з/п	Тема	Кількість годин			
		Загальний обсяг	Лекції	Навчальна практика під керівництвом викладача	Самостійна робота
	ЗАХВОРЮВАННЯ ОРГАНІВ ТРАВЛЕННЯ				
1	Основні симптоми захворювання ШКТ. Гастрити Виразкова хвороба шлунку, 12-ти палої кишки. Рак шлунку	20	4	8	8
2	Хронічні ентероколіти. Хронічні гепатити. Цирози печінки	17	2	8	7
3	Холецистити. ЖКХ. Дискінезії жовчовивідної системи. Панкреатити	18	2	8	8
	ЗАХВОРЮВАННЯ НИРОК І СЕЧОВИХ ШЛЯХІВ				
4	Основні симптоми захворювання нирок. Гострий і хронічний гломерулонефрит	13	2	4	7
5	Гострий і хронічний пієлонефрит. Нирково-кам'яна хвороба. Гостра і хронічна ниркова недостатність. Уявлення про цистит.	22	2	12	8
	Усього:	90	12	40	38

5.2.2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ
з навчальної дисципліни
“Внутрішня медицина”
освітньо-професійна програма “Акушерська справа”
на V семестр

	Тема	Кількість год
1	Основні симптоми захворювання системи травлення. Хронічні гастрити	2
2	Виразкова хвороба шлунку і 12-ти палої кишки.	2
3	Цирози печінки.	2
4	Хронічні холецистити. Жовчно-кам'яна хвороба.	2
5	Основні с-ми захв-ння нирок. Гострий гломерулонефрит. Гострий пієлонефрит	2
6	Нирково-кам'яна хвороба.	2
	Усього:	12

**5.2.3. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
з навчальної дисципліни
“Внутрішня медицина”
освітньо-професійна програма “Акушерська справа”
на V семестр**

№ п/п	Тема заняття	Практ. навички	К-сть годин	Місце проведення
1	Основні симптоми захворювання системи травлення. Гострі та хронічні гастрити.	1, 2, 4, 6	4	МЛ № 1 ГЕВ
2	Виразкова хвороба шлунку і 12-ти палої кишки. Рак шлунку.	7, 18, 19, 21.7	4	МЛ № 1 ГЕВ
3	Хронічні ентероколіти.	4, 8	4	МЛ № 1 ГЕВ
4	Хронічні гепатити. Цирози печінки.	4, 9, 17	4	МЛ № 1 ГЕВ
5	Холецистити. Жовчно-кам'яна хвороба. Дискінезії жовчно-видільної системи.	4, 20, 21.8	4	МЛ № 1 ГЕВ
6	Гострий і хронічний панкреатит.	4, 15	4	МЛ № 1 ГЕВ
7	Основні с-ми захв-ння нирок. Гострий і хронічний гломерулонефрит.	4, 10, 11, 13	4	МЛ №2 нефрологічне відділення
8	Гострий і хронічний пієлонефрит. Уявлення про цистит.	4, 14, 16	4	МЛ №2 нефрологічне від-ння
9	Нирково-кам'яна хвороба.	4, 20, 21.9	4	МЛ №2 нефрологічне відділення
10	Гостра і хронічна ниркова недостатність.	4, 12	4	МЛ №2 від-ння гемодіалізу
		Усього:	40	

**5.2.4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
САМОСТІЙНОЇ ПОЗААУДИТОРНОЇ РОБОТИ
ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ
з навчальної дисципліни
“Внутрішня медицина”
освітньо-професійна програма “Акушерська справа”
на V семестр**

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Гострі гастрити	4
2	Рак шлунку	3
3	Хронічні ентероколіти	4
4	Хронічні гепатити	4
5	Дискінезії жовчно-видільної системи	4
6	Панкреатити	4
7	Хронічний гломерулонефрит	4
8	Хронічний пієлонефрит	4
9	Уявлення про цистит	3
10	Гостра і хронічна ниркова недостатність	4
Усього:		38

**5.2.5. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
КОНСУЛЬТАТИВНИХ ЗАНЯТЬ
з навчальної дисципліни
“Внутрішня медицина”
освітньо-професійна програма “Акушерська справа”
на V семестр**

№ з/п	Тема	Кількість год.
1	Тактика акушерки при гострій серцевій недостатності	1
2	Тактика акушерки при ускладненні хвороб ШКТ	1
	Усього:	2

5.2.6. ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК
з навчальної дисципліни
“Внутрішня медицина”
освітньо-професійна програма “Акушерська справа”
на V семестр

№ п/п	Назва навички	Обов. к-ть
1	Опитування, огляд пацієнтів, пальпація, перкусія, аускультация ділянки серця	1
2	Визначення стану тяжкості пацієнта	1
3	Визначення пульсу, вимірювання артеріального тиску та аналіз результатів	1
4	Проведення внутрішньом'язових, підшкірних ін'єкцій, внутрішньовенних краплинних і струминних вливань	10
5	Застосування наркотичних засобів і правила ведення документації	1
6	Опитування та фізикальне обстеження органів черевної порожнини.	1
7	Підготовка пацієнтів до ендоскопічного обстеження органів травлення	1
8	Підготовка до ультразвукового, радіоізотопного обстеження органів травлення, рН-метрії	1
9	Підготовка до пункції черевної порожнини	1
10	Опитування та фізикальне обстеження пацієнтів із захворюваннями нирок та органів сечової системи	1
11	Підготовка хворого і взяття сечі для дослідження за Зимницьким, аналіз результатів.	1
12	Визначення добового діурезу.	1
13	Підготовка хворого і взяття сечі для загального аналізу.	1
14	Підготовка хворого і взяття сечі для дослідження за Нечипоренком, Аддіс-Каковським, аналіз результатів.	1
15	Взяття сечі на діастазу.	1
16	Проведення катетеризації сечового міхура.	1
17	Приготування всього необхідного і участь в абдомінальній пункції.	1
18	Підготовка хворого до ендоскопічних обстежень органів черевної порожнини.	1
19	Підготовка хворого до рентгенологічних обстежень органів черевної порожнини.	1
20	Підготовка хворих до ультразвукових обстежень органів черевної порожнини.	1
21	Діагностика, визначення тактики та невідкладна допомога при:	
	1 легеневої кровотечі	1
	2 нападі бронхіальної астми	1
	3 нападі стенокардії	1
	4 інфаркті міокарду	1
	5 аритміях	1
	6 гострій серцево-судинній недостатності	1
	7 шлунково-кишкових кровотечах	1
	8 жовчній кольці	1
	9 нирковій кольці	1

5.3.1. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
з навчальної дисципліни
“Внутрішня медицина”
освітньо-професійна програма “Акушерська справа”
на VI семестр

№ з/п	Тема	Кількість годин			
		Загальний обсяг	Лекції	Навчальна практика під керівництвом викладача	Самостійна робота
	ЗАХВОРЮВАННЯ ЕНДОКРИННИХ ЗАЛОЗ. ПОРУШЕННЯ ОБМІНУ РЕЧОВИН				
1	Основні симптоми захворювання ендокринної системи, обміну речовин. Захворювання щитоподібної залози	12	2	4	6
2	Цукровий діабет. Ожиріння	12	2	4	6
3	Захворювання гіпофіза і наднирників	11	-	4	7
	ЗАХВОРЮВАННЯ КРОВІ ТА ОРГАНІВ КРОВОТВОРЕННЯ				
4	Основні симптоми захворювання крові. Анемії	11	1	4	6
5	Гострий, хронічний лейкози. Уявлення про лімфогранулематоз. Геморагічні діатези	11	1	4	6
6	Дифузні захворювання сполучної тканини та хвороби суглобів. Ревматоїдний поліартрит.	11	1	4	6
7	Гострі алергійні захворювання	11	1	4	6
8	Професійні захворювання	11	-	4	7
	Усього:	90	8	32	50

5.3.2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ
з навчальної дисципліни
“Внутрішня медицина”
освітньо-професійна програма “Акушерська справа”
на VI семестр

№ з/п	Тема	Кількість год
1	Основні симптоми захворювання ендокринної системи та обміну речовин. Дифузний токсичний зоб. Гіпотиреоз (мікседема).	2
2	Цукровий діабет.	2
3	Основні симптоми захворювання крові. Анемії: пост-геморагічна, залізодефіцитна, В12 і фолієво-дефіцитна.	1
4	Гострий і хронічний лейкоз.	1
5	Дифузні захворювання сполучної тканини. Ревматоїдний поліартрит.	1
6	Гострі алергози: кропив'янка, набряк Квінке, анафілактичний шок.	1
	Усього:	8

**5.3.3. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
з навчальної дисципліни
“Внутрішня медицина”
освітньо-професійна програма “Акушерська справа”
на VI семестр**

№ п/п	Тема заняття	Практ. навички	К-сть годин	Місце проведення
1	Основні с-ми захв-ння ендокр. с-ми. Захворювання щитоподібної залози.	4, 6, 15, 17.11	4	МЛ №2 ендокринологічне відділення
2	Цукровий діабет. Ожиріння. Гіповітамінози.	12, 15, 19, 17.12, 17.13	4	МЛ №2 ендокринологічне відділення
3	Захворювання гіпофіза і наднирників.	15, 16, 18, 17.6	4	МЛ №2 ендокринологічне відділення
4	Основні симптоми захворювання крові. Анемії.	1, 11, 15, 17.2	4	МЛ № 1 гематологічне відділення
5	Гострий і хронічний лейкоз. Уявлення про лімфогранулематоз. Геморагічні діатези.	3, 15, 20	4	МЛ № 1 гематологічне відділення
6	Дифузні захв-ння сполучн.тканини Ревматоїдний поліартрит.	5, 15	4	МЛ № 1 кардіологічне відділення
7	Гострі алергійні захворювання.	15, 19, 17.14	4	МЛ № 1 інф. відділення
8	Професійні захворювання.	8, 9	4	МЛ № 1 пульмонологічне відділення
Усього:			32	

**5.3.4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
САМОСТІЙНОЇ ПОЗААУДИТОРНОЇ РОБОТИ
ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ
з навчальної дисципліни
“Внутрішня медицина”
освітньо-професійна програма “Акушерська справа”
на VI семестр**

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Ендемічний зоб	5
2	Ожиріння.	5
3	Гіповітамінози.	5
4	Захворювання гіпофіза і наднирників.	5
5	Гіпо-апластична анемія. Гемолітична анемія.	5
6	Уявлення про лімфогранулематоз.	5
7	Геморагічні діатези.	5
8	Поняття про системний червоний вовчок, склеродермію.	5
9	Поняття про полінози, медикаментозну алергію, сироваткову хворобу.	5
10	Професійні хвороби та інтоксикації.	5
Усього:		50

**5.3.5. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
КОНСУЛЬТАТИВНИХ ЗАНЯТЬ
з навчальної дисципліни
“Внутрішня медицина”
освітньо-професійна програма “Акушерська справа”
на VI семестр**

№ з/п	Тема	Кількість год.
1	Тактика фельдшера при невідкладних станах у пацієнтів з проблемами ендокринної системи	1
2	Суть та діагностичне значення додаткових методів обстеження при захворюваннях крові	1
	Усього:	2

5.3.6. ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК
з навчальної дисципліни
“Внутрішня медицина”
освітньо-професійна програма “Акушерська справа”
на VI семестр

№ п/п	Назва навички	Обов. к-сть
1	Суб'єктивне обстеження хворого.	1
2	Об'єктивне обстеження хворого.	1
3	Пальпація лімфатичних вузлів.	1
4	Пальпація щитоподібної залози.	1
5	Пальпація живота.	1
6	Дослідження пульсу і його характеристика.	1
7	Перкусія легень, серця.	1
8	Аускультация легень, серця, живота.	1
9	Визначення наявності набряків.	1
10	Проведення проби на індивідуальну чутливість до лікарських засобів.	1
11	Складання, заповнення та підключення системи для в/в вливань стерильних розчинів.	1
12	Користування інсуліновим шприцом. Розрахунок дози інсуліну.	1
13	Складання шприців і заповнення їх стерильним розчином.	1
14	Підготовка шприців і голок до стерилізації.	1
15	Виконання ін'єкцій : - в/м, - п/ш, - в/в струйних.	15 5 5
16	Роздача ліків хворим.	10
17	Діагностика, визначення тактики та невідкладна допомога при: 1. нападі бронхіальної астми 2. легеневій кровотечі 3. шлунковій кровотечі 4. нападі стенокардії 5. інфаркті міокарда 6. гіпертонічному кризі 7. гострій лівошлуночкової недостатності 8. гострій судинній недостатності 9. жовчній кольці 10. нирковій кольці 11. тиреотоксичному кризі 12. діабетичній комі 13. гіпоглікемічній комі 14. анафілактичному шоці	1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1
18	Оформлення амбулаторної карти і карти стаціонарного хворого, статистичного талону, направлень, довідок хворим, карт диспансерного обліку.	1
19	Заповнення журналу обліку отруйних і сильнодіючих лікарських речовин.	1
20	Констатація смерті та правила поводження з трупом.	1

6. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ

з навчальної дисципліни

“Внутрішня медицина”

освітньо-професійна програма “Акушерська справа”

Тема 1. Вступ. Охорона праці і безпека в галузі

ЛЕКЦІЯ

Здобувачі освіти повинні:

Знати:

Поняття про внутрішню медицину, її місце серед інших клінічних дисциплін. Охорона праці в галузі. Техніка безпеки на робочому місці. Чинні накази МОЗ України щодо техніки безпеки.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Здобувачі освіти повинні:

Уміти:

Техніка безпеки на робочому місці. Чинні накази МОЗ України щодо техніки безпеки в галузі. Інструктаж з техніки безпеки.

Тема 2. Історія розвитку внутрішніх хвороб. Загальне поняття про хворобу. Методика обстеження хворого

ЛЕКЦІЯ

Здобувачі освіти повинні:

Знати:

Історія розвитку вчення про внутрішню медицину. Вклад видатних вчених в розвиток внутрішньої медицини. Основні етапи розвитку внутрішньої медицини в Україні. Вітчизняні вчені, що зробили внесок в розвиток внутрішньої медицини: В.П. Образцов, М.Д. Стражеско, Ф.Г. Яновський, В.М. Іванов, М.М. Губергріц, В.Х. Василенко, Г.Й. Бурчинський, О.Й. Грицюк, Л.Т. Малая та інші. Принципи організації лікувально-профілактичної допомоги в Україні. Поняття про хворобу, етіологію, патогенез, періоди, симптоми та синдроми, перебіг, діагностику, прогноз, види та напрями лікування, профілактику. Методи обстеження хворих (суб'єктивні, об'єктивні та додаткові).

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Здобувачі освіти повинні:

Уміти:

Суб'єктивні та об'єктивні методи обстеження пацієнтів. Опитування (паспортні дані, скарги, анамнез хвороби та життя). Загальний огляд пацієнта: загальний стан, положення в ліжку, свідомість, вираз обличчя, конституція, колір шкіри, стан волос та нігтів. Засвоєння методики пальпації: пальпація шкіри, підшкірної клітковини, лімфатичних вузлів. Засвоєння методики перкусії: безпосередня та посередня перкусія; гучна, тиха та найтихіша; топографічна та порівняльна. Засвоєння методики аускультативної: правила користування фонендоскопом.

Лабораторні методи дослідження: загальний аналіз, біохімічне та бактеріологічне дослідження. Особливості забору матеріалу в залежності від мети дослідження, підготовка пацієнта. Дослідження мокротиння. Дослідження сечі за методами Зимницького, Нечипоренка. Дослідження кала на яйця гельмінтів та приховану кров.

Інструментальні методи дослідження: рентгенологічні, ендоскопічні, ультразвукові, радіоізотопні, комп'ютерні, у тому числі методи функціональної діагностики (ЕКГ, спірографія). Їх діагностична цінність, підготовка пацієнтів.

Практичні навички:

- збирання паспортних даних;
- збирання скарг;
- збирання історії хвороби та життя;
- загальний огляд пацієнта;
- пальпація шкіри, підшкірної клітковини, лімфатичних вузлів;
- перкусія гучна, тиха та найтихіша; топографічна та порівняльна;
- техніка аускультації легень і серця.

Спеціальна частина

Тема 3. Захворювання органів дихання

ЛЕКЦІЇ

Здобувачі освіти повинні:

Знати:

Анатомо-фізіологічні особливості органів дихання.

Методика обстеження органів дихання пацієнта: основні скарги, особливості збору анамнезу хвороби та життя, об'єктивні дані, додаткові методи обстеження. Основні синдроми: синдром бронхіту, синдром ущільнення легеневої тканини, обструктивний синдром, синдром дихальної недостатності, больовий синдром.

Хронічний бронхіт: визначення, етіологія, патогенез, класифікація, клінічна картина, ускладнення, діагностика, лікування, профілактика. Особливості лікування вагітних.

Бронхіальна астма: визначення, етіологія, основні алергени, патогенез, класифікація, клінічна картина нападу бронхіальної астми, ускладнення, діагностика, невідкладна допомога при нападі та принципи лікування в міжнападковий період. Астматичний статус, тактика акушерки.

Пневмонії: визначення, етіологія, патогенез, сучасна класифікація, клінічна картина, ускладнення, діагностика, лікування та догляд за пацієнтами, профілактика. Особливості лікування вагітних.

Туберкульоз легень. Визначення, етіологія, шляхи зараження, патогенез, класифікація, клінічна картина основних форм туберкульозу легень, ускладнення, діагностика, принципи лікування, його спадкоємність. Соціальна, санітарна та специфічна профілактика. Чинні документи України щодо подолання та запобігання туберкульозу. Туберкульоз та вагітність.

Сухий та ексудативний плеврит: визначення, етіологія, патогенез, класифікація, клінічна картина в залежності від виду плевриту, діагностика, принципи лікування, догляд за пацієнтами. Плевральна пункція, як діагностична та лікувальна процедура. Профілактика плевритів.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Здобувачі освіти повинні:

Уміти:

Обстеження органів дихання пацієнта: збір скарг, анамнезу, об'єктивне дослідження (загальний та локальний огляд, пальпація – визначення показників дихання та голосового тремтіння, порівняльна та топографічна перкусія легень, аускультація бронхів та легень); додаткові методи обстеження і підготовка пацієнтів до них (аналізи харкотиння: загальний, на ВК, атипові клітини та бактеріологічний, рентгенографія легень, бронхоскопія, визначення функції зовнішнього дихання – спірографія), оцінка результатів.

Обстеження пацієнтів із захворюваннями органів дихання: бронхітами, бронхіальною астмою, пневмоніями, гнійними захворюваннями легень, туберкульозом легень, плевритами, раком легень. Виявлення симптомів і синдромів.

Оцінка стану пацієнта, первинна діагностика, визначення тактики, призначення лікування та додаткових методів обстеження, профілактика захворювань органів дихання.

Надання невідкладної долікарської допомоги при гострих станах (задишці, кровохарканні, легеневої кровотечі, ядусі, астматичному стані). Виконання лікарських призначень. Догляд за пацієнтами із захворюваннями органів дихання, особливості догляду за вагітними.

Виписування рецептів на медикаменти, які застосовуються для лікування захворювань органів дихання (антибіотики, відхаркувальні засоби, бронхолітики, глюкокортикостероїди та інші). Заповнення медичної документації.

Удосконалення практичних навичок: вимірювання температури тіла, фіксування її у температурному листку; виконання найпростіших фізіотерапевтичних процедур (застосування банок, гірчичників, йодної сітки, проведення інгаляцій, користування кварцовою лампою); проведення оксигенотерапії; виконання всіх видів ін'єкцій (внутрішньошкірних, підшкірних, внутрішньом'язових, внутрішньовенних); проведення проби Манту; визначення проби на чутливість флори до антибіотиків; допомога лікарю під час проведення плевральної пункції (підготування, асистування).

Практичні навички:

- виявлення скарг, характерних для захворювань органів дихання;
- збирання анамнезу;
- проведення огляду пацієнток із захворюваннями органів дихання;
- проведення пальпації: визначення показників дихання, голосового тремтіння;
- проведення порівняльної та топографічної перкусії легень;
- проведення аускультативної перкусії легень;
- оцінювання стану пацієнток на підставі її скарг та об'єктивних даних;
- проведення диференціальної діагностики;
- інтерпретування даних лабораторних досліджень;
- визначення тактики акушерки (госпіталізація, амбулаторне лікування, консультація сімейного лікаря);
- визначення плану лікування в умовах ФАПу;
- надання невідкладної долікарської допомоги при гострих станах (задишці, кровохарканні, легеневої кровотечі, ядусі, астматичному стані);
- виписування рецептів (антибіотиків, відхаркувальних засобів, бронхолітиків, глюкокортикоїдів).

Тема 4. Захворювання органів кровообігу

ЛЕКЦІЇ

Здобувачі освіти повинні:

Знати:

Анатомо-фізіологічні особливості органів кровообігу, велике та мале коло кровообігу.

Методика обстеження органів кровообігу пацієнта: основні скарги, особливості збору анамнезу хвороби та життя, об'єктивні дані, додаткові методи обстеження.

Роль української школи внутрішньої медицини у вивченні захворювань серцево-судинної системи: В.П. Образцов, М.Д. Стражеско, М.М. Губергріц, В.Х. Василенко.

Ревматизм: визначення, етіологія, патогенез, класифікація, клінічна картина, ускладнення, діагностичні критерії, принципи лікування, первинна та вторинна профілактика, особливості догляду. Ревматизм і вагітність.

Набуті вади серця: визначення, етіологія, патогенез, класифікація, гемодинаміка в залежності від виду вади, клінічна картина, поняття про компенсацію і декомпенсацію, діагностика, принципи лікування, профілактика. Вагітність і вади серця.

Артеріальні гіпертензії: визначення, есенціальна та симптоматичні гіпертензії. Етіологія, патогенез, класифікація гіпертонічної хвороби, клінічна картина, ускладнення, діагностика, лікування (модифікація способу життя, особливості дієти, основні групи гіпотензивних ліків), профілактика. Гіпертонічні кризи (неускладнений та ускладнений), невідкладна допомога. Артеріальна гіпертензія і вагітність.

Ішемічна хвороба серця: визначення, етіологія, патогенез, класифікація. Стенокардія: визначення, класифікація, клінічна картина, діагностика, надання невідкладної допомоги при нападі, планове лікування, профілактика.

Гострий інфаркт міокарда: визначення, етіологія, патогенез, класифікація, клінічні прояви, ускладнення (кардіогенний шок, набряк легень, аритмії, тромбоемболії, розрив серця, аневризми шлуночків, синдром Дресслера), діагностика (зміни на електрокардіограмі, лабораторні критерії), невідкладна допомога, принципи лікування, профілактика. Атипові форми інфаркту міокарда.

Гостра серцева недостатність: серцева астма, набряк легень. Причини, клінічні прояви, невідкладна допомога, подальша тактика.

Хронічна недостатність кровообігу: визначення, етіологія, патогенез, класифікація за А.Д. Стражеском і В.Х. Василенком, клінічна картина за стадіями, діагностика, принципи лікування, профілактика, особливості догляду за пацієнтами.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Здобувачі освіти повинні:

Уміти:

Обстеження органів кровообігу пацієнта: збір скарг, анамнезу, об'єктивне дослідження (загальний та локальний огляд, пальпація – визначення показників пульсу, верхівкового поштовху, перкуторне визначення відносної серцевої тупості, аускультация тонів серця, визначення АТ), додаткові методи обстеження: інструментальні (рентгенологічні, ехокардіографія, електрокардіографія) та лабораторні (ревмопроби, коагулограма, ліпіди, ферменти, мінеральний склад крові), оцінка результатів.

Обстеження пацієнтів із захворюваннями органів кровообігу: ревматизмом, набутими вадами серця, гіпертонічною хворобою, атеросклерозом, ішемічною хворобою серця, гострою судинною та серцевою недостатністю, хронічною серцевою недостатністю.

Формулювання попереднього діагнозу на основі суб'єктивного та об'єктивного обстеження, визначення тактики, призначення лікування та додаткових методів обстеження, профілактика захворювань органів кровообігу.

Надання невідкладної медичної допомоги при нападі стенокардії, інфаркті міокарда, серцевій астмі та набряку легень, кардіогенному шоку, гіпертонічних кризах, непритомності, колапсі, шоку.

Виконання лікарських призначень. Догляд за пацієнтами із захворюваннями органів кровообігу, особливості догляду за вагітними.

Виписування рецептів на медикаменти, які застосовуються для лікування захворювань органів кровообігу (антибіотики, нітрати, серцеві глікозиди, гіпотензивні препарати, вазотонічні, знеболювальні засоби). Заповнення медичної документації.

Удосконалення практичних навичок: користування функціональним ліжком; проведення профілактики пролежнів; визначення водного балансу; вимірювання температури тіла, фіксування її у температурному листку; застосування гірчичників; проведення оксигенотерапії; виконання всіх видів ін'єкцій (внутрішньошкірних, підшкірних, внутрішньом'язових, внутрішньовенних); підготовка пацієнтів до лабораторних методів дослідження (взяття крові для біохімічного дослідження — техніка венепункції).

Практичні навички:

- виявлення скарг, характерних для захворювань органів кровообігу;
- збирання анамнезу;
- проведення огляду пацієнток із захворюванням органів кровообігу;
- проведення пальпації: визначення показників пульсу, верхівкового поштовху;
- перкусія: визначення меж серця;
- проведення аускультатії тонів серця;
- визначення артеріального тиску;
- оцінювання стану пацієнток на підставі їх скарг та об'єктивних даних;
- проведення диференціальної діагностики;

- інтерпретування даних лабораторних досліджень;
- визначення тактики акушерки (госпіталізація, амбулаторне лікування, консультація сімейного лікаря);
- визначення плану лікування в умовах ФАПу;
- надання невідкладної допомоги при нападі стенокардії, інфаркті міокарда, серцевій астмі, набряку легень, кардіогенному шоку, гіпертонічних кризах, непритомності, колапсі, шоку;
- оволодіння технікою запису електрокардіограм;
- надання рекомендацій щодо дієтичного харчування;
- виписування лікарських засобів (антибіотиків, нітратів, серцевих глікозидів, гіпотензивних препаратів, вазотонічних та знеболювальних засобів).

Тема 5. Хвороби травного каналу, печінки та жовчовивідних шляхів

ЛЕКЦІЇ

Здобувачі освіти повинні:

Знати:

Анатомо-фізіологічні особливості органів травлення.

Методика обстеження органів травлення пацієнта: основні скарги, особливості збору анамнезу хвороби та життя, об'єктивні дані, додаткові методи обстеження.

Хронічні гастрити А, В, С: визначення, етіологія, патогенез, класифікація, клінічна картина, ускладнення, діагностичні критерії, принципи лікування, профілактика, особливості догляду.

Виразкова хвороба шлунку та дванадцятипалої кишки: визначення, етіологія (роль *Helicobacter pylori*), патогенез, класифікація, клінічна картина в залежності від локалізації виразки, діагностичні критерії, сучасні принципи лікування, профілактика, особливості догляду. Ускладнення виразкової хвороби, невідкладна допомога, подальша тактика. Диспансеризація пацієнтів. Особливості ведення вагітних.

Хронічний панкреатит: визначення, етіологія, клінічна картина, діагностика, принципи лікування, профілактика, особливості догляду.

Хронічні гепатити: визначення, етіологія, патогенез, класифікація, клінічна картина, діагностичні критерії, принципи лікування, профілактика, особливості догляду. Хронічний гепатит і вагітність.

Цироз печінки: визначення, етіологія, патогенез, класифікація, клінічна картина, ускладнення, діагностичні критерії, принципи лікування, профілактика, особливості догляду.

Хронічний холецистит: визначення, етіологія, патогенез, класифікація, клінічні прояви гострого та хронічного холециститу, діагностика, принципи лікування, профілактика, особливості догляду. Хронічний холецистит і вагітність.

Жовчнокам'яна хвороба: визначення, етіологія, патогенез, класифікація, клінічна картина в залежності від стадії захворювання, діагностичні критерії, невідкладна допомога в разі печінкової кольки, принципи лікування, профілактика, особливості догляду. Жовчнокам'яна хвороба і вагітність.

Диспансерне спостереження при захворюваннях печінки та жовчного міхура.

Значення здорового способу життя та дієти для профілактики захворювань печінки та жовчовивідних шляхів.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Здобувачі освіти повинні:

Уміти:

Обстеження органів травлення пацієнта: збір скарг, анамнезу, об'єктивне дослідження (загальний та локальний огляд, поверхнева та глибока пальпація живота, перкуторне визначення розмірів печінки, рідини в черевній порожнині, перевірка симптомів ураження жовчного міхура, визначення нижньої межі шлунку), додаткові методи обстеження

(рентгенологічне дослідження шлунка, кишечника, жовчного міхура та його проток, езофагогастродуоденоскопія, ультразвукові дослідження печінки, жовчного міхура та його протоків, підшлункової залози, дослідження дуоденального вмісту, аналізи кала: загальний, на яйця гельмінтів, приховану кров та бактеріологічний, біохімічне дослідження крові на печінкові проби, білірубін, загальний білок та його фракції, ферменти), оцінка результатів.

Обстеження пацієнтів з захворюваннями органів травлення: гастритами, виразковою хворобою шлунка та дванадцятипалої кишки, раком шлунка, хронічними гепатитами, цирозами печінки, холециститами, жовчнокам'яною хворобою.

Оцінювання стану хворого, формулювання попереднього діагнозу на основі суб'єктивного та об'єктивного обстеження, визначення тактики, призначення лікування та додаткових методів обстеження, профілактика захворювань органів травлення.

Надання невідкладної допомоги при шлунковій кровотечі, перфорації стінки шлунка, печінкової коліці.

Виконання лікарських призначень. Догляд за пацієнтами із захворюваннями органів травлення, особливості догляду за вагітними.

Виписування рецептів на медикаменти, які застосовуються для лікування захворювань органів травлення (антибіотики, спазмолітичні засоби, антациди, холеретикі та холекінетикі, гемостатичні препарати). Заповнення медичної документації.

Удосконалення практичних навичок: догляд за пацієнтами під час блювання; промивання шлунка; взяття промивних вод шлунка на дослідження; застосування газовідвідної трубки; постановка очисної, послаблювальної, сифонної, медикаментозної, харчовальної клізм; проведення дуоденального зондування; підготовка інструментів та асистування лікарю під час проведення абдомінальної пункції; взяття крові для біохімічного дослідження: техніка венепункції; виконання підшкірних, внутрішньом'язових, внутрішньовенних ін'єкцій, внутрішньовенних крапельних вливань; підготовка пацієнтів до діагностичних досліджень (рентгенологічних, ендоскопічних, ультразвукових, дослідження дуоденального вмісту, аналізу калу).

Практичні навички:

- виявлення скарг, характерних для захворювань органів травлення;
- збирання анамнезу;
- проведення огляду пацієнток із захворюваннями органів травлення;
- проведення поверхневої та глибокої пальпації живота;
- визначення меж печінки за методом Курлова, рідини в черевній порожнині;
- перевірка симптомів ураження жовчного міхура;
- визначення нижньої межі шлунка;
- оцінювання стану пацієнток на підставі їхніх скарг та об'єктивних даних;
- проведення диференційної діагностики;
- інтерпретування даних лабораторних та інструментальних досліджень;
- визначення тактики акушерки (госпіталізація, амбулаторне лікування, консультація сімейного лікаря);
- визначення плану лікування в умовах ФАПу;
- надання невідкладної допомоги при шлунковій та кишковій кровотечі, перфорації шлунка, печінкової коліці;
- надання рекомендацій щодо дієтичного харчування;
- виписування лікарських засобів, які застосовуються для лікування захворювань органів травлення (антибіотики, спазмолітичні засоби, антациди, холеретикі та холекінетикі, гемостатичні препарати).

Тема 6. Хвороби нирок та сечових шляхів

ЛЕКЦІЇ

Здобувачі освіти повинні:

Знати:

Анатомо-фізіологічні особливості нирок та сечовивідних шляхів. Методика обстеження сечовивідних органів пацієнта: основні скарги, термінологія дизурічних розладів, особливості збору анамнезу хвороби та життя, об'єктивні дані, додаткові методи обстеження: рентгенологічні та ультразвукові методи обстеження нирок, аналізи сечі: загальний, за методами Нечипоренка, Зимницького, бактеріологічний.

Гострий гломерулонефрит: визначення, етіологія, роль $\square$ -гемолітичного стрептококу групи А, патогенез, класифікація, клінічна картина, ускладнення, діагностичні критерії, принципи лікування, профілактика, особливості догляду, диспансерне спостереження за пацієнтами.

Гострий пієлонефрит: визначення, етіологія, патогенез, класифікація, клінічна картина, діагностичні критерії, принципи лікування, профілактика, особливості догляду, диспансерне спостереження за пацієнтами. Пієлонефрит і вагітність.

Нирковокам'яна хвороба: визначення, етіологія, клінічна картина, діагностичні критерії, принципи лікування, профілактика. Невідкладна допомога в разі нападу ниркової коліки.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Здобувачі освіти повинні:

Уміти:

Обстеження сечовивідних органів пацієнта: збір скарг, анамнезу, об'єктивне дослідження (загальний та локальний огляд, визначення показників пульсу, АТ, симптому Пастернацького), додаткові методи обстеження (рентгенологічні та ультразвукові дослідження нирок, аналізи сечі: загальний, за методами Нечипоренка, Зимницького, бактеріологічний), їх оцінка.

Обстеження пацієнтів із захворюваннями нирок та сечовивідних шляхів: гломерулонефритами, пієлонефритами, нирковокам'яною хворобою, хронічною нирковою недостатністю.

Формулювання попереднього діагнозу на основі суб'єктивного та об'єктивного обстеження, визначення тактики, призначення лікування та додаткових методів обстеження, профілактика захворювань нирок та сечовивідних шляхів.

Підготовка пацієнтів до діагностичних досліджень (рентгенологічних, ультразвукових, збирання сечі для різноманітних обстежень), визначення водного балансу.

Надання невідкладної допомоги при нирковій коліці.

Виконання лікарських призначень. Догляд за пацієнтами із захворюваннями нирок та сечовивідних шляхів, особливості догляду за вагітними.

Виписування рецептів на медикаменти, які застосовуються для лікування захворювань нирок та сечовивідних шляхів (антибіотики, протизапальні, спазмолітичні засоби, сечогінні препарати).

Удосконалення практичних навичок: здійснення катетеризації сечового міхура м'яким катетером; забір сечі на загальний аналіз, за методами Зимницького, Нечипоренка; підготовка пацієнтів до рентгенологічних та ультразвукових обстежень: ставлення очисної та сифонної клізми, венепункція; виконання підшкірних, внутрішньом'язових, внутрішньовенних ін'єкцій, внутрішньовенних крапельних вливань.

Практичні навички:

- виявлення скарг, характерних для захворювань нирок та сечовивідних шляхів;
- збирання анамнезу;
- проведення огляду пацієнток при захворюваннях нирок та сечовивідних шляхів;
- визначення симптому Пастернацького;
- визначення артеріального тиску;
- оцінювання стану пацієнток на підставі їх скарг та об'єктивних даних;
- проведення диференціальної діагностики;
- інтерпретування даних лабораторних досліджень;
- визначення тактики акушерки (госпіталізація, амбулаторне лікування, консультація сімейного лікаря);

- визначення плану лікування в умовах ФАПу;
- надання невідкладної допомоги при нирковій коліці;
- надання рекомендацій щодо дієтичного харчування;
- виписування рецептів лікарських засобів, які застосовуються для лікування захворювань нирок та сечовивідних шляхів (антибіотики, протизапальні, спазмолітичні засоби, сечогінні препарати).

Тема 7. Хвороби крові та органів кровотворення

ЛЕКЦІЇ

Здобувачі освіти повинні:

Знати:

Анатомо-фізіологічні особливості органів кровотворення. Состав периферичної крові. Методика обстеження органів кровотворення пацієнта, симптоми і синдроми. Додаткові методи обстеження: загальний аналіз крові, дослідження кісткового мозку, УЗД селезінки, печінки, лімфовузлів.

Анемії: визначення, класифікація, етіологія, патогенез, клінічна картина основних анемій (гострої і хронічної постгеморагічних, залізодефіцитної, В12-дефіцитної, гіпопластичної, гемолітичних), діагностичні критерії, принципи лікування, профілактика, особливості догляду, диспансерне спостереження за пацієнтами. Анемії і вагітність.

Гемобластози: визначення, етіологія, патогенез, класифікація, клінічна картина гострих та хронічних лейкозів (хронічний мієлолейкоз, хронічний лімфолейкоз), діагностичні критерії, принципи лікування, особливості догляду. Поняття про лімфогранулематоз.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Здобувачі освіти повинні:

Уміти:

Обстеження пацієнтів з анеміями, виявлення синдромів, характерних для основних видів анемій. Розбір аналізів крові, виявлення змін, характерних для гострої і хронічної постгеморагічних, залізодефіцитної, В12-дефіцитної, гіпопластичної, гемолітичних анемій.

Обстеження пацієнтів з гемобластозами, лімфогранулематозом, виявлення основних синдромів, оцінка стану пацієнтів, інтерпретація показників аналізів крові. Підготовка пацієнтів і асистування при стерильній пункції.

Обстеження пацієнтів з геморагічними діатезами, виявлення і оцінка геморагічного синдрому, інтерпретація показників аналізів крові. Надання невідкладної допомоги при геморагічному синдромі.

Формулювання попереднього діагнозу на основі суб'єктивного та об'єктивного обстеження, визначення тактики, призначення лікування та додаткових методів обстеження, профілактика захворювань органів кровотворення.

Виконання лікарських призначень, догляд за пацієнтами, особливості догляду за вагітними.

Виписування рецептів на медикаменти, які застосовуються для лікування анемій, геморагічних діатезів (препарати заліза, вітамін В12, гемостатичні препарати, глюкокортикоїди).

Удосконалення практичних навичок: виконання підшкірних, внутрішньом'язових, внутрішньовенних ін'єкцій, внутрішньовенних крапельних вливань; взяття крові для біохімічного дослідження: техніка венепункції; підготовка інструментарію та участь у проведенні стерильної пункції; визначення коагуляційних тестів; проведення профілактики пролежнів; догляд за порожниною рота.

Практичні навички:

- виявлення синдромів, характерних для захворювань органів кровотворення;
- збирання анамнезу;
- проведення огляду пацієнток при захворюваннях органів кровообігу;

- визначення білю у кістках;
- оцінювання стану пацієток на підставі їх скарг та об'єктивних даних;
- проведення диференціальної діагностики;
- інтерпретування даних загального аналізу крові, біохімічних досліджень крові;
- визначення тактики акушерки (госпіталізація, амбулаторне лікування, консультація сімейного лікаря);
- визначення плану лікування в умовах ФАПу;
- надання невідкладної допомоги при геморагічному синдромі;
- надання рекомендацій щодо харчування для профілактики анемій;
- виписування рецептів на медикаменти, які застосовуються для лікування анемій, геморагічних діатезів (препарати заліза, вітамін В12, гемостатичні препарати, глюкокортикоїди).

Тема 8. Хвороби ендокринної системи та обміну речовин

ЛЕКЦІЇ

Здобувачі освіти повинні:

Знати:

Анатомо-фізіологічні особливості ендокринних органів. Методика обстеження ендокринних органів пацієнта, симптоми і синдроми. Додаткові методи обстеження: аналіз крові на цукор, аналіз добової сечі на цукор, аналіз сечі на кетонів тіла, ультразвукове дослідження підшлункової залози.

Дифузний тиреотоксичний зоб: визначення, етіологія, патогенез, класифікація, клінічна картина, ускладнення, діагностичні критерії, принципи лікування, особливості догляду, диспансерне спостереження за пацієнтами. Дифузний тиреотоксичний зоб і вагітність.

Мікседема: визначення, етіологія, патогенез, класифікація, клінічна картина, діагностичні критерії, принципи лікування, профілактика, особливості догляду, диспансерне спостереження за пацієнтами.

Цукровий діабет: визначення, етіологія, патогенез, класифікація, клінічна картина, діагностичні критерії, ускладнення, принципи лікування, включаючи сучасні вимоги до дієти на основі хлібних одиниць, профілактика, особливості догляду, диспансерне спостереження за пацієнтами. Цукровий діабет і вагітність.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Здобувачі освіти повинні:

Уміти:

Обстеження пацієнтів із захворюваннями щитоподібної залози і цукровим діабетом. Виявлення синдромів гіпер- і гіпотиреозу, гіпер- і гіпоглікемії. Оцінка стану пацієнтів.

Формулювання попереднього діагнозу на основі суб'єктивного та об'єктивного обстеження, визначення тактики, призначення лікування та додаткових методів обстеження, профілактика захворювань органів ендокринної системи.

Підготовка пацієнтів до діагностичних обстежень: забору крові для біохімічного дослідження на гормони щитоподібної залози, крові на глюкозу, добового діурезу на глюкозу, ультразвукового дослідження щитоподібної залози, підшлункової залози. Оцінка результатів.

Надання невідкладної медичної допомоги при гіперглікемічній і гіпоглікемічній комі.

Виконання лікарських призначень. Догляд за пацієнтами із захворюваннями щитоподібної залози та цукровим діабетом, особливості догляду за вагітними.

Виписування рецептів на медикаменти, які застосовуються для лікування захворювань щитоподібної залози і цукровим діабетом (мерказоліл, L-тироксин, інсулін, фізіологічний розчин, препарати калію, розчин гідрокарбонату натрію, пероральні цукрознижувальні препарати).

Удосконалення практичних навичок: підготовка пацієнтів до ультразвукових та радіоізотопних обстежень; взяття крові для біохімічного дослідження на глюкозу, гормони щитоподібної залози — Т3 і Т4: техніка венепункції; збирання добового діурезу на глюкозу; розрахунок і введення інсуліну; виконання внутрішньовенних ін'єкцій, внутрішньовенних крапельних вливань.

Практичні навички:

- виявлення скарг, характерних для захворювань щитоподібної залози та цукрового діабету;
- збирання анамнезу;
- проведення огляду пацієток при захворюваннях ендокринної системи.
- проведення пальпації щитоподібної залози;
- оцінювання стану пацієток на підставі їх скарг та об'єктивних даних;
- проведення диференціальної діагностики;
- експрес-методи визначення глюкози і ацетону в сечі;
- інтерпретування даних лабораторних досліджень;
- визначення тактики акушерки (госпіталізація, амбулаторне лікування, консультація сімейного лікаря);
- визначення плану лікування в умовах ФАПу;
- надання невідкладної допомоги при гіперглікемічній і гіпоглікемічній комах;
- надання сучасних рекомендацій щодо дієтичного харчування хворих на цукровий діабет на основі хлібних одиниць;
- виписування рецептів лікарських засобів, які застосовуються для лікування захворювань щитоподібної залози і цукрового діабету (мерказоліл, L-тироксин, інсулін, фізіологічний розчин, препарати калію, розчин гідрокарбонату натрію, пероральні цукрознижувальні препарати);
- надання рекомендацій щодо профілактики ендемічного волю.

Тема 9. Алергійні хвороби

ЛЕКЦІЇ

Здобувачі освіти повинні:

Знати:

Поняття про алергію та алергійні реакції. Класифікація алергенів, шляхи проникнення в організм людини. Поняття про сенсibilізацію. Патогенез і стадії алергійної реакції негайного типу.

Кропив'янка: визначення, етіологія, клінічна картина, ускладнення, діагностика, принципи лікування, особливості догляду.

Набряк Квінке: визначення, етіологія, клінічна картина, ускладнення, діагностика, невідкладна допомога в разі набряку гортані, принципи лікування, особливості догляду.

Анафілактичний шок: визначення, етіологія, патогенез, клінічна картина, ускладнення, діагностика, невідкладна допомога і тактика акушерки, особливості догляду.

Профілактика алергійних захворювань.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Здобувачі освіти повинні:

Уміти:

Обстеження пацієнтів з алергійними захворюваннями (кропив'янкою, набряком Квінке, анафілактичним шоком, медикаментозною алергією, полінозом, сироватковою хворобою). Виявлення алергійних проявів. Підготовка хворих до обстеження: забір крові на загальне дослідження, алергологічні тести. Інтерпретація результатів.

Формулювання попереднього діагнозу на основі суб'єктивного та об'єктивного обстеження, визначення тактики, призначення лікування та додаткових методів обстеження, профілактика захворювань органів.

Надання невідкладної допомоги при гострих алергійних захворюваннях.

Проведення проби на чутливість до антибіотиків, її оцінка.

Виконання лікарських призначень, догляд за пацієнтами, особливості догляду за вагітними.

Виписування рецептів на медикаменти, які застосовуються для лікування алергійних захворювань (антигістамінні, кортикостероїдні засоби, хлорид кальцію, адреналін, дофамін, еуфілін).

Удосконалення практичних навичок: застосування мішура з льодом; взяття крові для біохімічного дослідження: техніка венепункції; виконання підшкірних, внутрішньом'язових, внутрішньовенних ін'єкцій, внутрішньовенних крапельних вливань; проведення проби на чутливість до антибіотиків, її оцінка.

Практичні навички:

- виявлення скарг, характерних для алергійних хвороб;
- збирання анамнезу;
- проведення огляду пацієток при алергійних хворобах;
- проведення пальпації: визначення показників пульсу;
- вимірювання артеріального тиску;
- оцінювання стану пацієток на підставі їх скарг та об'єктивних даних;
- проведення диференціальної діагностики;
- інтерпретування даних лабораторних досліджень;
- визначення тактики акушерки (госпіталізація, амбулаторне лікування, консультація сімейного лікаря);
- визначення плану лікування в умовах ФАПу;
- надання невідкладної допомоги при гострих алергійних станах;
- підготовка пацієнтів до проведення алергологічних тестів;
- надання рекомендацій щодо дієтичного харчування в разі алергійних захворювань;
- виписування рецептів лікарських засобів, які застосовуються для лікування алергійних захворювань (антигістамінні, кортикостероїдні засоби, хлорид кальцію, адреналін, дофамін, еуфілін).

Тема 10. Системні захворювання сполучної тканини

ЛЕКЦІЇ

Здобувачі освіти повинні:

Знати:

Анатомо-фізіологічні особливості сполучної тканини. Етіологія і патогенез системних хвороб сполучної тканини, ознаки запалення.

Ревматоїдний артрит: визначення, клінічна картина, діагностика, принципи лікування, особливості догляду.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Здобувачі освіти повинні:

Уміти:

Обстеження пацієнтів із системними хворобами сполучної тканини: ревматоїдним артритом, системним червоним вовчком, склеродермією.

Формулювання попереднього діагнозу на основі суб'єктивного та об'єктивного обстеження, визначення тактики акушерки.

Додаткові методи дослідження (загальний аналіз крові, біохімічне дослідження крові, рентгенологічне обстеження суглобів).

Виконання лікарських призначень. Догляд за пацієнтами із системними хворобами сполучної тканини, особливості догляду за вагітними.

Виписування рецептів на медикаменти, які застосовуються для лікування системних хвороб сполучної тканини (протизапальні, глюкокортикоїди, знеболювальні засоби). Заповнення медичної документації.

Удосконалення практичних навичок: взяття крові для біохімічного дослідження: техніка венепункції; виконання підшкірних, внутрішньом'язових, внутрішньовенних ін'єкцій; застосування зігрівального компресу на суглоб.

Практичні навички:

- виявлення скарг, характерних для системних хвороб сполучної тканини;
- збирання анамнезу;
- проведення огляду пацієток із хворобами сполучної тканини;
- пальпація суглобів.
- проведення аускультативної легень, тонів серця, вимірювання артеріального тиску;
- оцінювання стану пацієток на підставі їх скарг та об'єктивних даних;
- проведення диференціальної діагностики;
- інтерпретування даних лабораторних досліджень;
- визначення тактики акушерки (госпіталізація, амбулаторне лікування, консультація сімейного лікаря);
- виписування рецептів на медикаменти, які застосовуються для лікування системних хвороб сполучної тканини (протизапальні, глюкокортикоїди, знеболювальні засоби).

Тема 11. Професійні хвороби та отруєння

САМОСТІЙНА РОБОТА

Здобувачі освіти повинні:

Знати:

Уявлення про професійні хвороби. Їх класифікація залежно від шкідливих та небезпечних виробничих чинників.

Пневмоконіози: визначення, етіологія, класифікація, клінічні прояви, діагностика, принципи лікування, профілактика.

Вібраційна хвороба: визначення, етіологія, клінічні прояви, діагностика, принципи лікування, профілактика.

Отруєння ртуттю, свинцем, пестицидами. Невідкладна медична допомога, профілактика.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Здобувачі освіти повинні:

Уміти:

Обстеження пацієнтів з професійними захворюваннями (пневмоконіозами, вібраційній хворобою). Оцінка стану пацієнтів.

Додаткові методи дослідження (аналіз крові та сечі на важкі метали, рентгенографія легень, комп'ютерне томографічне дослідження легень), їх оцінка.

Формулювання попереднього діагнозу на основі суб'єктивного та об'єктивного обстеження, визначення тактики, призначення додаткових методів обстеження, профілактика професійних захворювань та отруєнь.

Невідкладна медична допомога при гострих отруєннях.

Виконання лікарських призначень.

Удосконалення практичних навичок: взяття крові для біохімічного дослідження: техніка венепункції; виконання підшкірних, внутрішньом'язових, внутрішньовенних ін'єкцій, внутрішньовенних крапельних вливань; проведення оксигенотерапії; проведення промивання шлунка; виконання сифонної клізми.

Практичні навички:

- виявлення скарг, характерних для професійних хвороб і отруєнь;

- збирання анамнезу;
- проведення огляду пацієток із професійними хворобами та отруєннями;
- визначення показників пульсу;
- порівняльна перкусія легень;
- проведення аускультатії легень, тонів серця;
- оцінювання стану пацієток на підставі їх скарг та об'єктивних даних;
- проведення диференціальної діагностики;
- інтерпретування даних лабораторних досліджень;
- визначення тактики акушерки (госпіталізація, амбулаторне лікування, консультація сімейного лікаря, профпатолога).

**7.1. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ
ДО СЕМЕСТРОВОГО ІСПИТУ
з навчальної дисципліни “Внутрішня медицина”
освітньо-професійна програма “Акушерська справа”
на VI семестр**

1. Основні клінічні прояви, методи діагностики захворювань органів кровотворення.
2. Анемії. Поняття, класифікація, етіологія, патогенез, клінічні прояви, діагностика, диференціальна діагностика постгеморагічних, залізодефіцитних, В12-дефіцитної, гіпопластичної і гемолітичних анемій. Принципи лікування, профілактика, особливості догляду за пацієнтами. Анемії та вагітність.
3. Гемобластози: визначення, фактори ризику, класифікація. Гострий лейкоз: визначення, патогенез, клінічні прояви, картина крові, діагностика, принципи лікування, догляд за пацієнтами.
4. Хронічний мієлолейкоз, хронічний лімфолейкоз, лімфогранулематоз. Визначення захворювань, патогенез, стадії, клінічні прояви, картина крові, діагностика, принципи лікування, догляд за пацієнтами.
5. Геморагічні діатези (гемофілія, хвороба Верльгофа). Причини, клінічні ознаки, діагностика, принципи лікування, догляд за пацієнтами при гемофілії, хворобі Верльгофа.
6. Дифузний токсичний зоб: визначення, причини, клінічні прояви, діагностичні критерії, лікування, прогноз.
7. Ендемічний зоб: визначення, причини, клінічні прояви, діагностичні критерії, профілактика.
8. Мікседема: визначення, причини, основні симптоми, принципи лікування, профілактика.
9. Цукровий діабет: визначення, причини, класифікація, клінічні прояви, діагностичні критерії, сучасні принципи дієтотерапії, медикаментозна терапія, профілактика. Цукровий діабет та вагітність.
10. Гострі та хронічні ускладнення цукрового діабету. Невідкладна медична допомога і тактика при комах.
11. Ожиріння: визначення, етіологія, класифікація, клінічна картина, діагностика, принципи лікування, профілактика.
12. Гіповітамінози: їх суть та значення для вагітних. Принципи лікування, профілактика.
13. Гострі алергійні хвороби. Поняття про алергози та алергійні реакції. Клінічні прояви анафілактичного шоку, набряку Квінке, кропивниці, сироваткової хвороби. Невідкладна медична допомога, профілактика.
14. Поняття про полінози, медикаментозну алергію, сироваткову хворобу, етіологія, клінічні прояви, принципи лікування, профілактика.
15. Основна симптоматика, методи діагностики захворювань сполученої тканини.
16. Ревматоїдний артрит: визначення, етіологія, патогенез, клінічні про-яви, методи діагностики, основні принципи лікування, особливості догляду за пацієнтами, профілактика. Поняття про системний червоний вовчак і склеродермію.
17. Пневмоконіоз: визначення, причини, клінічні прояви, діагностика, лікування, профілактика.
18. Вібраційна хвороба: визначення, етіологія, клінічна картина, діагностика, принципи лікування, профілактика.
19. Інтоксикація ртуттю, свинцем та пестицидами. Причини, клінічні прояви, діагностика, лікування та невідкладна допомога, профілактика.

7.2. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО КОМПЛЕКСНОГО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ з навчальної дисципліни “Внутрішня медицина” освітньо-професійна програма “Акушерська справа”

1. Історія розвитку вчення про внутрішні хвороби. Внесок українських вчених у розвиток терапії.
2. Основна симптоматика, методи діагностики захворювань дихальної системи.
3. Гострі та хронічні бронхіти: визначення, етіологія, патогенез, клінічна картина, діагностика, лікування, профілактика.
4. Бронхіальна астма: визначення, етіологія, патогенез, класифікація, клінічна картина, діагностика, невідкладна допомога, планове лікування.
5. Астматичний статус: клінічні прояви, діагностика, невідкладна допомога.
6. Пневмонії: визначення, етіологія, патогенез, сучасна класифікація, клінічна картина, діагностика, лікування, догляд за пацієнтами, профілактика.
7. Плеврити: визначення, етіологія, патогенез, класифікація, клінічна картина, діагностика, принципи лікування, профілактика. Значення плевральної пункції для діагностики та лікування.
8. Бронхоектатична хвороба: визначення, етіологія, патогенез, клінічна картина, діагностика, принципи лікування, догляд за пацієнтами, профілактика.
9. Абсцес легень: визначення, причини, клінічні прояви залежно від періоду, діагностика, принципи лікування, догляд за пацієнтами, профілактика.
10. Туберкульоз легень: визначення, етіологія, класифікація, діагностика, ускладнення, принципи лікування, специфічна та неспецифічна профілактика.
11. Рак легень: визначення, фактори ризику, основні клінічні прояви, принципи лікування, профілактика. Значення раннього виявлення захворювання для прогнозу.
12. Емфізема легень, пневмосклероз. Поняття, причини, патанатомічні зміни в легенях, клінічні прояви, профілактика.
13. Основна симптоматика, методи діагностики захворювань серцево-судинної системи.
14. Ревматизм: визначення, етіологія, патогенез, класифікація, клінічні прояви та діагностичні критерії, лікування, види профілактики, догляд за пацієнтами. Роль українських вчених у вивченні ревматизму. Ревматизм та вагітність.
15. Набуті вади серця: визначення, причини. Основні клінічні прояви мітральних та аортальних вад серця. Діагностичні критерії, принципи лікування, догляд за пацієнтами. Набуті вади серця та вагітність.
16. Гіпертонічна хвороба: визначення, етіологія, патогенез, клінічні прояви, діагностичні критерії, лікування, профілактика. Гіпертонічні кризи, клінічні прояви, невідкладна допомога. Ускладнення гіпертонічної хвороби.
17. Атеросклероз: визначення, фактори ризику, форми атеросклерозу, лікування, профілактика.
18. Ішемічна хвороба серця: визначення, етіологія, класифікація. Стенокардія, визначення, форми, класи стенокардії, клінічні прояви, діагностичні критерії, принципи лікування, надання невідкладної медичної допомоги при нападі. Догляд за пацієнтами, профілактика.
19. Гострий інфаркт міокарда: визначення, причини, клінічні прояви, діагностика, перша допомога, лікування неускладненого інфаркту міокарда. Ускладнення в ході захворювання, атипові форми інфаркту міокарда, диференціальна діагностика, догляд за пацієнтами.
20. Гостра серцева недостатність: серцева астма, набряк легень, причини, клінічні прояви, невідкладна допомога.
21. Гостра судинна недостатність: непритомність, колапс, шок. Причини, патогенез, клінічні прояви, невідкладна допомога.
22. Хронічна недостатність кровообігу. Роль київської школи терапевтів у розробленні класифікації серцевої недостатності. Причини, клінічні прояви, принципи лікування, особливості догляду за пацієнтами.
23. Основна симптоматика, методи діагностики захворювань травного каналу.

24. Гострий гастрит: визначення, етіологія, клінічна картина, діагностика, невідкладна допомога, профілактика.
25. Хронічні гастрити А, В, С. Визначення, причини, основні клінічні прояви, діагностика, лікування, особливості догляду за пацієнтами.
26. Виразкова хвороба шлунка та дванадцятипалої кишки: визначення, етіологія, патогенез, основні клінічні синдроми, діагностичні критерії, диференціальна діагностика, основні методи лікування. Ускладнення виразкової хвороби, їх клінічні прояви, невідкладна допомога.
27. Рак шлунка: визначення, фактори ризику, клінічні прояви, рання діагностика, принципи лікування, догляд за пацієнтами, профілактика.
28. Ентерити: визначення, етіологія, патогенез, клінічні прояви, діагностика, принципи лікування, догляд за пацієнтами.
29. Коліти: визначення, етіологія, патогенез, клінічні прояви, діагностика, принципи лікування, особливості догляду.
30. Хронічний панкреатит: визначення причини хронічного панкреатиту, основні клінічні прояви, методи діагностики, лікування, особливості догляду за пацієнтами.
31. Хронічні гепатити: визначення, етіологія, патогенез, класифікація, основні клінічні синдроми, діагностичні критерії, принципи лікування, особливості догляду за пацієнтами.
32. Цироз печінки: визначення, причини, клінічні синдроми, стадії, перебіг. Діагностика, принципи лікування, ускладнення, догляд за пацієнтами, профілактика.
33. Холецистити: визначення, причини, клінічні прояви гострого та хронічного холециститу, діагностика, принципи лікування, догляд за пацієнтами, профілактика.
34. Жовчнокам'яна хвороба: визначення, етіологія, стадії і клінічні прояви печінкової коліки, невідкладна медична допомога. Діагностичні критерії, принципи планового лікування, профілактика.
35. Основна симптоматика, методи діагностики захворювань нирок та сечовивідних шляхів.
36. Гломерулонефрит гострий та хронічний. Визначення, етіологія, патогенез, клінічні прояви, перебіг захворювання. Діагностика, принципи лікування, профілактика, диспансерне спостереження за пацієнтами (зокрема вагітними).
37. Пієлонефрит гострий та хронічний. Визначення, етіологія, патогенез, клінічні прояви, діагностика, принципи лікування, профілактика, диспансерне спостереження за пацієнтами. Прогноз при вагітності.
38. Нирковокам'яна хвороба: визначення, етіологія, клінічні прояви, діагностичні критерії, принципи лікування. Надання невідкладної допомоги при нападі ниркової коліки. Профілактика захворювання, догляд за пацієнтами.
39. Хронічна ниркова недостатність: визначення, причини, клінічні симптоми, стадії. Діагностика, принципи лікування. Сутність діалізу, трансплантація нирки. Особливості догляду за пацієнтами.
40. Основні клінічні прояви, методи діагностики захворювань органів кровотворення.
41. Анемії. Поняття, класифікація, етіологія, патогенез, клінічні прояви, діагностика, диференціальна діагностика постгеморагічних, залізодефіцитних, В12-дефіцитної, гіпопластичної і гемолітичних анемій. Принципи лікування, профілактика, особливості догляду за пацієнтами. Анемії та вагітність.
42. Гемобластози: визначення, фактори ризику, класифікація. Гострий лейкоз: визначення, патогенез, клінічні прояви, картина крові, діагностика, принципи лікування, догляд за пацієнтами.
43. Хронічний мієлолейкоз, хронічний лімфолейкоз, лімфогранулематоз. Визначення захворювань, патогенез, стадії, клінічні прояви, картина крові, діагностика, принципи лікування, догляд за пацієнтами.
44. Геморагічні діатези (гемофілія, хвороба Верльгофа). Причини, клінічні ознаки, діагностика, принципи лікування, догляд за пацієнтами при гемофілії, хворобі Верльгофа.
45. Дифузний токсичний зоб: визначення, причини, клінічні прояви, діагностичні критерії, лікування, прогноз.

46. Ендемічний зоб: визначення, причини, клінічні прояви, діагностичні критерії, профілактика.
47. Мікседема: визначення, причини, основні симптоми, принципи лікування, профілактика.
48. Цукровий діабет: визначення, причини, класифікація, клінічні прояви, діагностичні критерії, сучасні принципи дієтотерапії, медикаментозна терапія, профілактика. Цукровий діабет та вагітність.
49. Гострі та хронічні ускладнення цукрового діабету. Невідкладна допомога і тактика при комах.
50. Ожиріння: визначення, етіологія, класифікація, клінічна картина, діагностика, принципи лікування, профілактика.
51. Гіповітамінози: їх суть та значення для вагітних. Принципи лікування, профілактика.
52. Гострі алергійні хвороби. Поняття про алергози та алергійні реакції. Клінічні прояви анафілактичного шоку, набряку Квінке, кропивниці, сироваткової хвороби. Невідкладна допомога, профілактика.
53. Поняття про полінози, медикаментозну алергію, сироваткову хворобу, етіологія, клінічні прояви, принципи лікування, профілактика.
54. Основна симптоматика, методи діагностики захворювань сполученої тканини.
55. Ревматоїдний артрит: визначення, етіологія, патогенез, клінічні прояви, методи діагностики, основні принципи лікування, особливості догляду за пацієнтами, профілактика. Поняття про системний червоний вовчак і склеродермію.
56. Пневмоконіоз: визначення, причини, клінічні прояви, діагностика, лікування, профілактика.
57. Вібраційна хвороба: визначення, етіологія, клінічна картина, діагностика, принципи лікування, профілактика.
58. Інтоксикація ртуттю, свинцем та пестицидами. Причини, клінічні прояви, діагностика, лікування та невідкладна допомога, профілактика.

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ з навчальної дисципліни “Внутрішня медицина” освітньо-професійна програма “Акушерська справа”

Оцінювання активності і знань здобувачів фахової передвищої освіти відбувається під час практичних занять, поточного письмового та усного контролю, виконання підсумкових завдань.

Усі види навчальної діяльності здобувачів фахової передвищої освіти оцінюються за чотирибальною (національною) шкалою.

Критерії оцінювання знань і вмінь

При оцінюванні досягнень здобувачів фахової передвищої освіти враховується:

- застосування системного підходу: вміння бачити місце питання, що розглядається, як в структурі теми, так і в структурі курсу в цілому;

- правильність та повнота розкриття питання, вміння чітко, логічно, систематизовано викласти матеріал;

- рівень осмислення навчального матеріалу, повнота розкриття змісту понять, характеру закономірних зв'язків та залежностей між явищами, які вони відображають, точність застосування наукових термінів;

- рівень виявлення аналітичних вмінь, вміння обґрунтувати основні положення викладеного матеріалу, демонструючи навички наукового узагальнення проблеми та вміння зробити достатньо мотивовані висновки;

- вільне володіння матеріалом як вміння зробити його повний або концентрований виклад, так і вміння використовувати матеріал у новій навчальній ситуації, знання основних концепцій проблеми, яка розглядається, вміння мотивовано викласти власну точку зору;

- вміння бачити прикладний аспект (практичне застосування) знань, що висвітлюються;

- використання додаткової літератури;

- культура мовлення.

Оцінка «5» (відмінно) ставиться, якщо у відповіді:

- зазначено і простежується розуміння місця питання, що розглядається, як в структурі теми, так і в структурі курсу в цілому;

- правильно і повно розкрито зміст матеріалу в обсязі програми, відповідь має чіткий, логічний та послідовний характер;

- повністю розкрито зміст понять, точно використано наукові терміни;

- відповідь насичена глибокими та розгорнутими судженнями;

- зроблено аргументовані висновки;

- здобувач фахової передвищої освіти демонструє творче застосування знань при переформатуванні запитання.

Оцінка «4» (добре) ставиться, якщо у відповіді:

- зазначено і простежується розуміння місця питання, що розглядається, як в структурі теми, так і в структурі курсу в цілому;

- майже повно розкрито основний зміст матеріалу, відповідь структурована, проте наявні окремі помилки у послідовності викладу;

- надано правильне визначення понять і чітко використано наукові терміни;

- недостатньо виваженою та аргументованою є доказова база, недостатньо мотивовані висновки;

- здобувач фахової передвищої освіти вільно оперує знаннями, може застосовувати їх у новій навчальній ситуації;

- у відповіді трапляються окремі мовленнєві помилки.

Оцінка «3» (задовільно) ставиться, якщо у відповіді:

- зміст навчального матеріалу викладено неповно, фрагментарно, відповідь має недостатньо стійкий (здобувач фахової передвищої освіти відповідав невпевнено) та послідовний характер;
- допущено певні помилки й неточності у використанні наукової термінології та визначенні понять;
- відповідь має формальний та переважно репродуктивний характер, висновки не аргументовані та не охоплюють всього змісту викладеного матеріалу;
- у новій навчальній ситуації здобувач фахової передвищої освіти використовує лише окремі знання вивченого матеріалу;
- у відповіді наявні фактичні та мовленнєві помилки.

Оцінка «2» (незадовільно) ставиться, якщо у відповіді:

- здобувач фахової передвищої освіти неспроможний відтворити зміст навчального матеріалу у певній послідовності, у відповіді окремі фрагменти знань перемежуються з розрізненими фактами та загальними фразами;
- допущено грубі помилки при визначенні понять та використанні термінології;
- викладений матеріал не узагальнено, висновки не сформульовано;
- наявні грубі фактичні та мовленнєві помилки.

Оцінювання результатів практичної діяльності здобувачів фахової передвищої освіти:

Оцінка «5» (відмінно) ставиться, якщо здобувач фахової передвищої освіти правильно та у повному обсязі виконує практичні завдання різного ступеню складності.

Оцінка «4» (добре) ставиться, якщо здобувач фахової передвищої освіти правильно виконує практичні завдання різного ступеню складності, але може допустити неточності, які не впливають на кінцевий результат.

Оцінка «3» (задовільно) ставиться, якщо здобувачем вищої освіти порушена послідовність виконання алгоритму практичних навичок, однак кінцевої мети досягнуто.

Оцінка «2» (незадовільно) ставиться, якщо здобувачем вищої освіти порушена послідовність виконання алгоритму практичних навичок і кінцевого результату не досягнуто (допущені помилки завдають шкоди здоров'ю пацієнта).

Оцінювання тестових завдань:

Оцінка «5» (відмінно) – 100 - 90% правильних відповідей

Оцінка «4» (добре) – 89,9 - 74% правильних відповідей

Оцінка «3» (задовільно) – 73,9 - 55% правильних відповідей

Оцінка «2» (незадовільно) – 54,9% і менше правильних відповідей

Оцінювання презентацій:

Оцінка «5» (відмінно) - тему розкрито повно, використані матеріали демонструють розуміння теми, матеріал викладений в логічній послідовності, з використанням міждисциплінарних зв'язків, грамотно, раціонально використані можливості комп'ютерної анімації, презентація не перевантажена слайдами (12-18 слайдів), кожен слайд має заголовок, слайди прості та доступні, інформація подана кількома лаконічними реченнями у вигляді нумерованих або маркованих списків, раціонально використані графіки, малюнки, діаграми тощо. Здобувач фахової передвищої освіти чітко, впевнено та грамотно доповідає і викладає матеріал, відповідає на запитання, готовий до дискусії.

Оцінка «4» (добре) - тему розкрито частково, має місце порушення логічної послідовності, неповне використання міждисциплінарних зв'язків, допущені незначні граматичні помилки, недостатньо використані можливості комп'ютерної анімації, презентація перевантажена слайдами (або недостатньо слайдів для розкриття теми), на одному слайді багато дрібної інформації або суцільний текст, надвелика кількість фотографій чи інших зображень.

Оцінка «3» (задовільно) - наявні суттєві недоліки у виконанні презентації, тема розкрита частково, порушена логічна послідовність викладеного матеріалу, здобувач фахової передвищої освіти не завжди з розумінням підбирає матеріал, допущені помилки як в презентації, так і в доповіді. Не використані можливості комп'ютерної анімації, відсутній аналіз представлених матеріалів.

Оцінка «2» (незадовільно) - тема не розкрита, в роботі відсутні графіки, малюнки. Не використані можливості комп'ютерної анімації, відсутній аналіз представлених матеріалів. Здобувач фахової передвищої освіти не володіє матеріалом, не може відповісти на запитання.

Оцінювання розв'язування ситуаційної задачі:

Оцінка «5» (відмінно) - правильно встановлений медсестринський діагноз, визначені проблеми пацієнта, складений план обстеження пацієнта, надана оцінка стану пацієнта, інтерпретовані лабораторні дослідження, визначена правильна тактика медичної сестри, складений план догляду. Здобувач фахової передвищої освіти вирішує як типові, так і нетипові клінічні задачі.

Оцінка «4» (добре) - правильно встановлений медсестринський діагноз, визначені проблеми пацієнта, складений план обстеження пацієнта, надана оцінка стану пацієнта, частково інтерпретовані лабораторні дослідження, визначена правильна тактика медичної сестри, складений план догляду. Допущені незначні помилки, які не впливають на стан пацієнта.

Оцінка «3» (задовільно) - правильно встановлений медсестринський діагноз, визначені проблеми пацієнта, план обстеження пацієнта складений неповно, надана оцінка стану пацієнта, тактика сестри медичної визначена з помилками, лабораторні дослідження інтерпретовані частково, допущені помилки в складанні плану догляду. Здобувач фахової передвищої освіти вирішує тільки типові ситуаційні задачі.

Оцінка «2» (незадовільно) - здобувач фахової передвищої освіти не вирішив ситуаційну задачу, на поставлені питання не відповідає або допускає грубі помилки.

Оцінювання рефератів:

Оцінка виставляється з урахуванням двох параметрів:

- 1) обсяг виконаного матеріалу;
- 2) якість написання роботи.

Оцінка «5» (відмінно) ставиться за роботу, яка має обсяг до 12 друкованих (рукописних) сторінок; проблема та актуальність, яка в ньому розглядається, викладена повно, послідовно, логічно; зроблено всі аналітичні розрахунки; список використаної наукової літератури нараховує 5-6 джерел, відповідає сучасним правилам оформлення бібліографії.

Оцінка «4» (добре) ставиться за роботу, яка має обсяг 8 сторінок; тема викладена досить повно, але є певні недоліки у логічному викладанні та не всі розрахунки; бібліографічний список нараховує 4-5 джерел, відповідає сучасним правилам, але містить певні помилки.

Оцінка «3» (задовільно) ставиться, коли обсяг роботи є недостатнім для викладення обраної проблеми, і тому проблема розглядається поверхово; у бібліографічному списку менше чотирьох наукових джерел і є помилки.

Оцінка «2» (незадовільно) ставиться, якщо тема нерозкрита, у бібліографічному списку менше 2 наукових джерел, і він подається не за сучасними правилами.

Оцінювання самостійної роботи:

Оцінка «5» (відмінно) - здобувач фахової передвищої освіти надав повну, обґрунтовану відповідь на питання, використав всі рекомендовані джерела інформації, чітко відповідає на поставлені питання, дотримана етика посилань.

Оцінка «4» (добре) - здобувач фахової передвищої освіти надав достатню відповідь на питання, використав матеріали основних джерел інформації, надає відповіді на поставлені питання, допускає незначні помилки в обґрунтуванні, дотримана етика посилань.

Оцінка «3» (задовільно) - здобувач фахової передвищої освіти орієнтується в поняттях, частково розкрив питання, використані тільки матеріали підручника, відповідає на поставлені питання невпевнено, допускає фактичні помилки, дотримана етика посилань дотримана частково.

Оцінка «2» (незадовільно) - здобувач фахової передвищої освіти не виконав роботу, на поставлені питання не відповідає або допускає грубі помилки.

Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання можуть бути: - єдиний державний кваліфікаційний іспит;

- іспит;
- диференційований залік;
- контрольна робота;
- опитування індивідуальне, групове або фронтальне;
- усне або письмове опитування;
- стандартизовані тести;
- наскрізні та командні проєкти;
- аналітичні звіти, реферати, есе;
- демонстрація практичних навичок;
- клінічні (ситуаційні) задачі;
- розрахункові та розрахунково-графічні роботи;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- презентації здобувачів фахової передвищої освіти та виступи на наукових заходах/конференціях;
- завдання на тренажерах, реальних об'єктах тощо.

Рівень	Оцінка	Вимоги до знань та вмінь
Незадовільний	2	Оцінка «незадовільно» виставляється у випадках, коли знання і вміння здобувача освіти не відповідають вимогам «задовільної» оцінки.
Задовільний	3	Оцінка «задовільно» виставляється здобувачу освіти на основі його знань всього змісту заняття та при задовільному рівні його розуміння. Здобувач освіти спроможний вирішувати видозмінені (спрощені) завдання за допомогою навідних питань; вирішує задачі та виконує практичні навички, відчувачи складнощі у простих випадках; не спроможний самостійно систематично викласти відповідь, але на прямо поставлені запитання відповідає правильно.
Добрий	4	Оцінка «добре» виставляється за умови, коли студент знає зміст заняття та добре його розуміє, відповіді на питання викладає правильно, послідовно та систематизовано, але вони не є вичерпними, хоча на додаткові питання студент відповідає без помилок; вирішує всі задачі і виконує практичні завдання, відчувачи складнощі лише у найважчих випадках.
Відмінний	5	Оцінка «відмінно» виставляється у випадку, коли студент знає зміст заняття та лекційний матеріал у повному обсязі, ілюструючи відповіді різноманітними прикладами; дає вичерпано точні та ясні відповіді без будь-яких навідних питань; викладає матеріал без помилок і неточностей; вільно вирішує задачі та виконує практичні завдання різного ступеню складності.

9. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна:

- Внутрішня медицина: Терапія* / За ред. Н.М. Середюка. — К.: Медицина, 2014. — 688 с.
- Внутрішня медицина* / Р.О. Сабадишин — Вінниця : Нова Книга, 2019. — 552 с.
- Пропедевтика внутрішніх хвороб з доглядом за терапевтичними хворими* / А.В. Єпішина. — Тернопіль: Укрмедкнига, 2020. — 768 с.
- Основи внутрішньої медицини* / За ред. проф. М.І Шведа. — Тернопіль: ТДМУ, 2020. — 828 с.
- Внутрішні хвороби* / За ред. А.В. Єпішина. — Тернопіль: Укрмедкнига, 2020. — 768 с.
- Внутрішні хвороби* / Л.В. Глушко — К.: Медицина, 2022. — с.680 (ч.1), с.584 (ч.2)
- Догляд за хворими і медична маніпуляційна техніка: навч. посіб.* / Савка Л.С., Разінкова Л.І. — К.: Медицина, 2009. — 480 с.
- “Актуальні питання клінічної медицини” (відеоматеріали)* / О.М. Біловол — Харків, ХНМУ, 2023
- Екстрена та невідкладна допомога* / За ред. проф. М.І Шведа — Тернопіль: Укрмедкнига, 2020. — 420 с.
- Практикум із внутрішньої медицини* / О.С. Стасишин — К.: Медицина, 2021. — 136 с.
- Внутрішня медицина* / В.І. Денесюк, О.В. Денесюк, за ред. В.М. Коваленка, 2019
- Медицина невідкладних станів* / І.С. Зозуля — К.: Медицина, 2023. — 560 с.

Допоміжна:

- Клінічний огляд за Маклаудом* / За ред. Анна Р. Девер — К.: Здоров'я — 2024. — с.496
- Невідкладні стани в терапії* / Ю.М. Мостовой — Вінниця, “ДП ДКФ”, 2019.
- Пропедевтика внутрішньої медицини* / О.Г. Яворський — К.: Медицина, 2020. — 564 с.
- 30 невідкладних станів в терапії* / Ю.М. Мостовой — Вінниця, “ДП ДКФ”, 2017.
- Методи діагностики у внутрішній медицині* / А.С. Свінціцький — К.: Медицина, 2019. — 1008 с.
- Медицина за Девідсоном* — К.: Медицина, 2023. — 3-и томи

10. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ (Internet)

1. Інтернет-ресурс: www.dovidnyk.org
2. Інтернет-ресурс: www.meduniver.com
3. Інтернет-ресурс: www.uk.wikipedia.org
4. Інтернет-ресурс: www.empendium.com.ua (Посібник «Внутрішні хвороби»)
5. *Внутрішня медицина* / В.І. Денесюк, О.В. Денесюк, за ред. В.М. Коваленка, 2019
<https://compendium.com.ua/uk/tutorials-uk/vnutrishnya-meditsina/>

11. Методичне забезпечення

Надається перелік:

- *інструментів, обладнання, наочності, технічних засобів навчання;*
  - *мультимедійних презентацій, ілюстративних матеріалів (за наявності) тощо;*
  - *навчально-методичне забезпечення навчальної дисципліни;*
  - робоча програма навчальної дисципліни;
  - підручники, посібники;
  - словники;
  - індивідуальні завдання;
  - комп'ютерні презентації;
  - таблиці;
  - збірники завдань;
  - стенди;
  - електронні підручники;
  - методичні рекомендації до самостійної роботи здобувачів фахової передвищої освіти;
  - тематичні карти;
  - інтерактивна дошка;
  - конспекти лекцій;
  - ілюстративні матеріали;
  - медична документація.
- матеріально-технічного забезпечення:*
- мультимедійний проектор з короткофокусним об'єктивом;
  - інтерактивна дошка
  - персональний комп'ютер викладача або портативний комп'ютер (ноутбук)
  - електронні підручники, тощо.